

Érkezett:	Szám:
2025. 04. 16.	02. 118-4/2025
Melléklet:	Ügyintéző:
1 db	ny
	Előzmény:
	ca

Ügyiratszám: 6/181-3/2025

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének
Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Közterület-hasznosítási Bizottsága
Előterjesztő szervezeti egység: Városfejlesztési és Környezetvédelmi Ügyosztály
Városüzemeltetési és Zöld Iroda

1. sz. napirend

ELŐTERJESZTÉS

A Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Közterület-hasznosítási Bizottság
2025. április 22-ei ülésére

Tárgy: Javaslat a Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Tervvel kapcsolatos döntések meghozatalára

Előterjesztő: Rádai Dániel alpolgármester

Készítette: Nagy Annamária és Tóthné Nagy Nikoletta ügyintézők

A napirendet **nyilvános** ülésen kell tárgyalni.

A határozat elfogadásához **egyszerű** többség szükséges

Melléklet: Beszámoló a 2023. és 2024. évi Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési terv megvalósulásáról és a 2025-2026-os évekre vonatkozó klímavédelmi intézkedések meghatározása

Tisztelt Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Közterület-hasznosítási Bizottság!

I. Tényállás és a döntés tartalmának részletes ismertetése

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) a 2019. november 7-ei alakuló ülésén – ellenszavazat nélkül – klíma vészhelyzetet hirdetett, és deklarálta, hogy bár „a klímaváltozást globális folyamatok váltják ki, melyekre Józsefvárosnak kevés hatása van, viszont a nem kívánatos hatásai (pl. hőség, viharok és villámárvizek) ellen helyben kell elkezdni a védekezést, mindvégig koncentrálni arra, hogy az üvegházhatású gáz kibocsátást helyben is drasztikusan csökkentsük.” Ennek jegyében határozta meg a Képviselő-testület a jelen előterjesztés tárgyát képező főbb beavatkozási területeket. Ezt követően a Képviselő-testület a 9/2020. (I. 30.) határozatával elfogadta a Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Tervet (továbbiakban: JKIT), amely levegő, környezet és társadalmi érintettségű védelmi intézkedések részletes leírását tartalmazza.

A JKIT hatékony végrehajtásának, illetve felülvizsgálatának érdekében 2021-ben készült el az első beszámoló, melyet a Képviselő-testület 466/2021 (VII. 22.) határozatával fogadott el 2021. július 22-én.

A 2023-ban elkészült beszámolót az előző két évben megvalósult, a JKIT-ben meghatározott feladatokról, valamint a 2023–2024-es klímavédelmi célokat tartalmazó terveket a Képviselő-testület a 114/2023. (IV. 27.) határozatával fogadta el.

ÉRKEZETT

2025 ÁPR 16.

17:56

1

Jelen beszámoló a 2023. év óta eltelt időszakban megvalósult klímavédelmi intézkedéseket, illetve a folyamatban lévő és a közeljövőben megvalósítani tervezett feladatokat mutatja be témakörönkénti bontásban. A dokumentum végén ismételten felsorolásszerűen is összegzésre kerülnek a 2025–2026-os időszakra vonatkozó klímavédelmi intézkedési tervek. A beszámoló illeszkedik a Józsefváros 2021-ben elfogadott Klímastratégiájához, a 2022-es Fenntartható Energia- és Klíma Akciótervhez (SECAP), valamint a 2024-ben elfogadott Környezetvédelmi Programhoz.

Főbb intézkedési területek és eredmények

A Klíma- és környezetvédelmi pályázatok keretében több, a lakosságot közvetlenül érintő program valósult meg, így a „Telkes Mária” néven futó, társasházi zöldítést és klímavédelmet célzó pályázatok, valamint a „Fogadj örökbe egy közterületet!” című felhívás.

Az „Energetika” témájú fejezetben az elmúlt két évben a lakosság számára biztosított, energia-megtakarításra irányuló intézkedések, illetve a különböző energetikai témájú pályázatok eredményei, állapota kerül bemutatásra. Majd az Önkormányzat közvilágítás korszerűsítésére tett lépései is összegzésre kerülnek.

A közlekedés és mobilitás területén olyan intézkedések történtek, mint a parkolási stratégia bevezetése, járdaszabadítás, elektromos járművek beszerzése, kerékpárvásárlás támogatása, kerékpáros programok szervezése.

A szemléletformálás és edukáció kiemelt szerepet kap: a lakosság, az intézmények és a Polgármesteri Hivatal munkatársai számára szervezett oktatások és programok célja a klímatudatosság elmélyítése. Megemlítendő a Szemléletformálási Koncepció elkészítése, a „Nyolckert” online zöldfelület elindítása, valamint a Madárbarát Józsefváros keretében létrehozott tanösvények.

A lakossági hulladékkezelés külön témaként jelenik meg a beszámolóban bemutatva - többek között - a komposztálással, pályázatokkal, zöldhulladék-gyűjtéssel, valamint a használt háztartási olaj gyűjtéssel kapcsolatos lehetőségeket a kerületben.

A zöldfelületek fejlesztése az egyik legsikeresebb terület, melyet nemcsak a Déri Miksa utca zöldítése és az „Év zöld innovációja” díj bizonyít, hanem a közösségi kertek, mikroparkok, intézményudvarok zöldítése és a Vadvirágos Józsefváros projekt is. Az Utcafásítási Program I. és II. ütemei szintén jelentős előrelépést jelentenek a zöld infrastruktúra bővítésében.

A városfejlesztési és zöld beruházásokra vonatkozó fejezetek részletesen mutatják a komplex projekteket, valamint a kisebb léptékű, de hatásos fejlesztéseket, külön kitérve a beruházások állapotára, helyszíneire és célkitűzéseire.

A klímavédelmi szabályozási és adatgyűjtési intézkedések között szerepel a 2024-ben frissített fakataszter, valamint azok az adminisztratív és stratégiai lépések, amelyek segítik a klímatudatos döntéshozatalt.

A védelmi és forgalomcsillapítási intézkedések szintén a dokumentum részét képezik, reagálva a klímaváltozásból adódó helyi kihívásokra és a fenntartható városi közlekedés célkitűzéseire.

Jövőbeli célkitűzések

A 2025–2026-os időszakra vonatkozóan a beszámoló végén ismételten, pontokba szedve kerülnek bemutatásra a tervezett klímavédelmi intézkedések. Ezek az alábbi főbb szempontok mentén kerültek összegzésre: zöldfelületek növelése; hőérzet javítására irányuló intézkedések; vízmegtartó rendszerek növelése; épített környezet minőségi javítása; megújuló energiaforrások használata; környezetkímélő közlekedés támogatása; helyi energiamegtakarítási programok (lakosság bevonásával zajló programok, melyek célja a zöld életmódváltás támogatása); egyéb, energiafelhasználást befolyásoló intézkedések; oktatási és szemléletformáló programok, intézkedések a klímatudatosság növelésére; a Polgármesteri Hivatal dolgozóinak tájékoztatása, klímatudatosság ösztönzése; illetve dokumentumokkal és adatgyűjtésekkel vizsgálatokkal kapcsolatos intézkedések.

II. A döntés pénzügyi hatása

A döntés nem igényel pénzügyi fedezetet.

III. Jogszabályi környezet

A Képviselő-testület és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 18/2014. (X. 10.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: SZMSZ) 6. melléklet 2. pont 2.8. alpontja értelmében a Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Közterület-hasznosítási Bizottság dönt a klímavédelmi intézkedési tervvel kapcsolatos döntések meghozataláról.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 13. § (1) bekezdésének 11. pontja alapján helyben biztosítható közfeladatok közé tartozik a helyi környezet- és természetvédelem.

A Képviselő-testület 9/2020. (I. 30.) határozatával elfogadta a JKIT-t.

A Képviselő-testület 466/2021. (VII. 22.) határozatával elfogadta a JKIT végrehajtásáról készült beszámolót.

A Képviselő-testület 114/2023. (IV. 27.) határozatával elfogadta a JKIT megvalósulásáról szóló beszámolót és a 2023-2024-es klímavédelmi célokat.

A határozat elfogadásához az Mötv. 60. §-a és az SZMSZ 33. § (1) bekezdése alapján egyszerű többség szükséges. Az Mötv. 46. § (1) bekezdése és a 60. §-a, valamint az SZMSZ 59. §-a alapján az előterjesztést nyilvános ülésen kell tárgyalni.

Fentiek alapján kérjük az alábbi határozati javaslat elfogadását.

HATÁROZATI JAVASLAT

**Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete
Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Közterület-hasznosítási Bizottságának**

...../2025. (IV. 22.) számú határozata

**a Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv megvalósulásáról szóló beszámoló és
2025-2026-os klímavédelmi intézkedések elfogadásáról**

A Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Közterület-hasznosítási Bizottság úgy dönt, hogy

elfogadja az előterjesztés melléklete szerinti tartalommal a Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv megvalósulásáról szóló beszámolót és a 2025-2026-os klímavédelmi intézkedéseket.

Felelős: polgármester
Határidő: 2025. április 22.

A döntés végrehajtását végző szervezeti egység: Városfejlesztési és Környezetvédelmi
Ügyosztály Városüzemeltetési és Zöld Iroda

Budapest, 2025. április 16.

Rádai Dániel
alpolgármester

ELŐKÉSZÍTŐ SZERVEZETI EGYSÉG: VÁROSFEJLESZTÉSI ÉS KÖRNYEZETVÉDELMI ÜGYOSZTÁLY
VÁROSÜZEMELTETÉSI ÉS ZÖLD IRODA

KÉSZÍTETTE: NAGY ANNAMÁRIA ÉS TÓTHNÉ NAGY NIKOLETTA

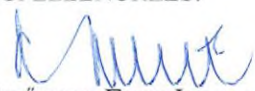
PÉNZÜGYI FEDEZETET NEM IGÉNYEL

JOGI KONTROLL:

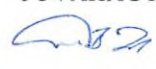
BETERJESZTÉSRE ALKALMAS:

DR. BOJSZA KRISZTINA
ALJEGYZŐ

TÖRVÉNYESSÉGI ELLENŐRZÉS:

DR. TÖRŐCSIK EDIT JULIANNA
JEGYZŐ

JÓVÁHAGYTA:

CAMARA-BERECZKI FERENC MIKLÓS
A VÁROSFEJLESZTÉSI, KÖRNYEZETVÉDELMI
ÉS KÖZTERÜLET-HASZNOSÍTÁSI BIZOTTSÁG ELNÖKE

4

**Beszámoló a 2023. és 2024. évi Józsefvárosi
Klímavédelmi Intézkedési Terv megvalósulásáról
és a
2025 - 2026-os évekre vonatkozó klímavédelmi
intézkedések meghatározása**

Tárgyalja: Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének
Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Közterület-hasznosítási Bizottsága

Bizottsági ülés: 2025. április 22.

A Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének
Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Közterület-hasznosítási Bizottsága a
határozatával fogadta el.

Tartalom

1. Vezetői összefoglaló	6
2. Bevezető háttér	8
3. Klíma- és környezetvédelmi pályázatok	10
3.1. „Telkes Mária józsefvárosi társasházi zöldítési és klímavédelmi program”	10
3.2. „Fogadj örökbe egy közterületet!” pályázat.....	10
4. Energetika	13
4.1. Lakossági LED-csere program.....	13
4.2. Energiahatékonysággal kapcsolatos lakossági tanácsadás	14
4.3. Ingyenes energetikai csomagok	14
4.4. Energetikai adatbázis	14
4.5. Energetikai témájú pályázatok	15
4.6. Otthonfelújítási pályázat	16
5. Közvilágítás korszerűsítése	17
6. Közlekedés, mobilitás	18
6.1. Parkolási stratégia	18
6.2. Járdaszabadítások	19
6.3. Kerékpárvasárlás támogatása	20
6.4. Önkormányzati kerékpár	20
6.5. Kerékpáros programok	21
6.6. Elektromos gépjármű beszerzés	21
6.7. Mikromobilitási pontok.....	22
6.8. Bubi rendszer bővítése	23
6.9. Közösségi közlekedés fejlesztése és egyéb intézkedések	23

6.10. Eső- és napvédett buszmegállók építése	24
6.11. Közösségi közlekedési bérlet támogatás	24
7. Szemléletformálás	24
7.1. Polgármesteri Hivatal	25
7.2. Óvodai szemléletformálás	26
7.3. Lakossági szemléletformálás	28
8. Hulladékkezelés és környezettudatosság	33
8.1. Lakossági és intézményi zöldhulladék-kezelés	33
8.2. Egyéb hulladékkezeléssel összefüggő intézkedések	35
9. Komplex intézkedéseket magukba foglaló területben zajló városfejlesztési projektek (új zöldfelületekkel)	37
9.1. Megvalósult fejlesztések	37
9.2. Tervezett fejlesztések	46
10. Egyéb zöldfelület növelési intézkedések	57
10.1. Megvalósult fejlesztések	57
10.2. Tervezett fejlesztések	60
11. Közösség és zöld	62
11.1. Közösségi kertek	62
11.2. Zöldfelület-kezelés	68
12. Utcafásítási program	70
13. Klímavédelemet is érintő jogszabályi, illetve adatgyűjtési intézkedések	71
13.1. A józsefvárosi természeti környezet védelméről szóló 28/2014. (VII. 01.) önkormányzati rendelet módosítása	71
13.2. A települési zöldinfrastruktúráról, a zöldfelületi tanúsítványról és a zöld védjegyről szóló 282/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet	72

13.3. A kerületi építési szabályzatról szóló 45/2023 (XII.14.) sz önk. rendelet (JÓKÉSZ) rendelet klímavédelmi vonatkozása	73
13.4. Fakataszter.....	74
13.5. Rejtett zöld kincstár létrehozása.....	75
14. Védelmi intézkedések	75
15. Forgalomcsillapítási Program	75
15.1. Magdolna-negyed forgalomcsillapítása	76
15.2. Csarnok negyed és Népszínház negyed közlekedésbiztonsági beavatkozások.....	77
15.3. Tisztviselőtelep forgalomcsillapítása	78
16. Egyéb, a klímavédelmet és a természeti környezet védelmét is érintő intézkedések	79
16.1. Meteorológiai mérőműszerek kihelyezése	79
16.2. Zuzmótérkép.....	79
16.3. Zoológiai vizsgálat -fakivágások esetén	80
17. Klímavédelmet szolgáló tervek, elképzelések, intézkedések rövid távon	81
17.1. Zöldfelületek növelése:	81
17.2. Hőérzet javítására irányuló intézkedések:.....	82
17.3. Vízmegtartó rendszerek növelése:	82
17.4. Épített környezet minőségi javítása:	82
17.5. Megújuló energiaforrások használata:.....	83
17.6. Környezetkímélő közlekedés támogatása:	83
17.7. Helyi energiamegtakarítási programok (lakosság bevonásával zajló programok, melyek célja a zöld életmódváltás támogatása:	83
17.8. Egyéb, energiafelhasználást befolyásoló intézkedések:.....	84
17.9. Oktatási és szemléletformáló programok, intézkedések a klímatudatosság növelésére:	

17.10. Polgármesteri Hivatal dolgozóinak tájékoztatása, klímatudatosság ösztönzése:	85
17.11. Klímavédelmet is érintő dokumentumokkal és adatgyűjtésekkel, vizsgálatokkal összefüggő intézkedések:	85
18. Összefoglalás.....	86

1. Vezetői összefoglaló

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) a 9/2020. (I. 30.) számú döntésében elfogadta a Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Tervet, amely dokumentum a környezet- és klímavédelmi intézkedések részletes leírását tartalmazza.

Jelen dokumentum a 2023. év óta elvégzett klímavédelmi intézkedéseket, a folyamatban lévő és tervezett elképzeléseket, és egyben a következő időszak megvalósításra váró klímavédelmi céljait mutatja be témánként összefoglalva és tagolva. A dokumentum végén egy összefoglalóban ismételten bemutatásra kerülnek a 2025-2026. évben tervezett intézkedések.

A beszámoló a Klíma- és környezetvédelmi pályázatok fejezeteivel sorra veszi a 2023 óta kiírásra került társasházi és lakossági pályázatokat és röviden beszámol azok tartalmáról, valamint azok eddig megvalósult eredményeiről. („Telkes Mária józsefvárosi társasházi zöldítési és klímavédelmi program”, amely 2023-ban “Telkes Mária zöldítési és klímavédelmi társasházi támogatások pályázata”, és 2024-ben “Telkes Mária klímavédelmi és köztisztasági társasházi pályázat” címen került kiírásra; a „Fogadj örökbe egy közterületet!” tárgyú pályázat.

Az „Energetika” témájú fejezetben az elmúlt két évben a lakosság számára biztosított, energia-megtakarításra irányuló intézkedéseket, illetve a különböző energetikai témájú pályázatok eredményeit, állapotát mutatjuk be.

Összegezzük a közvilágítás korszerűsítésére tett lépéseinket, majd a „Közlekedés, mobilitás” fejezet bemutatja a parkolási stratégiával, járdaszabadításokkal, kerékpárvásárlás támogatásával, kerékpáros programok szervezésével, elektromos gépjárművel beszerzésével, MOBI és BUBI pontok kialakításával összefüggő, és az autómentes közlekedést támogató egyéb intézkedéseket, feladatokat.

Az intézkedések között fontos a kerületben élők és dolgozók környezettudatosságának fejlesztése, ezért 2022-ben a Kerületgazdálkodási Ügyosztály Városüzemeltetési és Zöldprogram Iroda munkatársai kidolgoztak egy Szemléletformálási Konceptiót, mely a lakosságra és a kerületi óvodai csoportokra vonatkozóan fogalmazott meg szemléletformálási javaslatokat. Ezt a törekvést a továbbiakban is kívánni folytatjuk. Külön fejezetben foglalkozik a beszámoló a lakossági szemléletformálás mellett az óvodai, illetve a Polgármesteri Hivatalban

(a továbbiakban: Hivatal) dolgozók szemléletformálásával és a környezettudatos munkavégzéssel is. Kiemelendő, hogy 2023-ban született meg Józsefváros online zöld oldala, a „Nyolckert”, illetve a Madárbarát Józsefváros keretében két madárbarát tanösvény létesült köztereinken. Az elmúlt évek zöldfelületi fejlesztéseinek sikerét bizonyítja, hogy a Déri Miksa utca zöldítése 2024-ben elnyerte az „Év zöld innovációja” tematikus díjat a Virágos Magyarország versenyén. A lakosság körében nagyon népszerűek a „Növényvásár” és „Virágosztás” programjaink, és a Szomszédünnep felhívás.

A lakossági hulladékkezelés külön témaként jelenik meg a beszámolóban bemutatva - többek között - a komposztálással, pályázatokkal, zöldhulladék-gyűjtéssel, valamint a használt háztartási olaj gyűjtéssel kapcsolatos lehetőségeket a kerületben.

A Józsefvárosban megvalósult, és tervezett komplex, zöldfelületi fejlesztéseket is magukba foglaló városfejlesztési projekteket, illetve a kisebb léptékű, szintén a zöldfelületeket növelő projekteket egyesével mutatja be a dokumentum, részletesen kitérve az egyes helyszíneken megvalósult változtatásokra, a beruházások aktuális állapotára.

A „Közösség és Zöld” fejezetünk tartalmazza a szaporodó közösségi kertjeink, illetve közösségek által gondozott egyéb zöldfelületeink, mikroparkjaink bemutatását.

A „Zöldfelületeket érintő további intézkedések” között teszünk említést olyan megvalósításokról, mint pl. intézményudvarok fejlesztése, zöldítése, vagy a Vadvirágos Józsefváros területei.

Továbbá az Utcafásítási Program I. és II. ütemének bemutatásával külön fejezetben foglalkozunk, majd a klímavédelmet is érintő jogszabályi, illetve adatgyűjtési intézkedésekről számolunk be, és világítunk rá a ránk váró feladatokra. Ebben a fejezetben teszünk említést arról is, hogy 2024. évben elkészült kerületünk fakataszterének frissítése.

A „Védelmi intézkedések” fejezetét követően a Forgalomcsillapítási Program eredményei és további feladatai kerülnek részletezésre.

A dokumentum végén, a következő két évre vonatkozó klímavédelmet szolgáló terveket, elképzeléseket, intézkedéseket összefoglalva, ismételten megjelenítve, felsorolás-szerűen tüntetjük fel.

2. Bevezető háttér

A Képviselő-testület a 2019. november 7-ei alakuló ülésén – ellenszavazat nélkül – klímavészhelyzetet hirdetett, és deklarálta, hogy bár „a klímaváltozást globális folyamatok váltják ki, melyekre Józsefvárosnak kevés hatása van, viszont a nem kívánatos hatásai (pl. hőség, viharok és villámárvizek) ellen helyben kell elkezdni a védekezést, mindvégig koncentrálni arra, hogy az üvegházhatású gázkibocsátást helyben is drasztikusan csökkentsük.”

Ezt követően a Képviselő-testület a 9/2020. (I. 30.) határozatával elfogadta a Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Tervet, amely levegő, környezet és társadalmi érintettségű védelmi intézkedések részletes leírását tartalmazza. A Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv hatékony végrehajtásának, illetve felülvizsgálatának érdekében beszámoló készült, melyet a Képviselő-testület 466/2021 (VII. 22.) határozatával fogadott el 2021. július 22-én.

2021 júniusában megszületett Józsefváros Klímastratégiája, melynek jövőképe egy „Klíma barát, közösség-centrikus, élhető, egészséges Józsefváros, ahol a mikroklíma javulását sok zöldfelület és számos, megfelelő állománnyal fásított utca biztosítja”.

Józsefvárosi Önkormányzat Fenntartható Energia- és Klíma Akció Tervének (SECAP) elfogadásáról 2022 júniusában döntött a Képviselő-testület a 200/2022. (VI. 23.) határozatával. A dokumentum felsorolja azokat az intézkedéseket, amelyek révén 2030-ra minimum 40%-os CO₂-kibocsátás-csökkenést kíván elérni a kerület. Az Akcióterv első fejezete a klímastratégiára alapozva feltárja a kerülethez kötődő CO₂-kibocsátások mértékét és forrásait, hogy a helyi adottságok figyelembevételével olyan energiahatékonysági és megújuló energiaforrásokat felhasználó megoldásokat, energiatakarékosági intézkedéseket, valamint közlekedést modernizáló fejlesztéseket mutasson be, amelyekkel az önkormányzat elérheti a kitűzött célt. A klímaadaptációs fejezet pedig felméri a kerületet veszélyeztető éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatokat, és ajánlásokat fogalmaz meg ezek megelőzésére, mérséklésére. Fontos megjegyezni, hogy az elkészült SECAP közvetlen lehetőséget ad uniós pályázatokra való jelentkezéshez.

Józsefváros Környezetvédelmi Programját (2024-2029) (a továbbiakban: JKP) -a Képviselő-testület 104/2024. (III.21.) számú határozatával fogadta el.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 46. § (1) bekezdés b) pontja alapján a települési önkormányzatoknak önálló települési környezetvédelmi programot kell kidolgozniuk.

A Program az 5. Nemzeti Környezetvédelmi Programban és a Budapest Főváros Környezetvédelmi Programjában foglalt célokkal, feladatokkal összhangban és a kerület eddig elkészült, környezetvédelmi és klímavédelmi vizsgálatokat, állapotfelméréseket, intézkedéseket és előírásokat tartalmazó dokumentumainak figyelembevételével készült el.

A JKP tartalmazza a kerületben a környezeti elemek állapotának bemutatását és a helyzetértékelést, a fenntartható fejlődéssel összhangban elérni kívánt környezetvédelmi célokat, és az ennek érdekében teendő főbb intézkedéseket, valamint azok megvalósításának ütemezését.

A JKP-t itt éri el:

<https://jozsefvaros.hu/otthon/onkormanyzat/strategiak/2024/03/jozsefvarosi-kornyeztvedelmi-program-2024-2029/>

Az említett dokumentumok funkciója különböző, de céljuk azonos: élhetőbb, fenntarthatóbb, „zöldebb”, klímatudatosabb Józsefváros megteremtése.

A 2020. január 30-án elfogadott Klímavédelmi Intézkedési Tervben szereplő intézkedések végrehajtása folyamatos, az országos és nemzetközi politikai, gazdasági, környezetvédelmi és egészségügyi helyzet figyelembevételével és azokra való reagálással egyetemben történik.

A Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv megvalósulásáról és a 2023-2024-es klímavédelmi célok meghatározásáról szóló beszámolót és tervet a Képviselő-testület a 114/2023. (IV.27.) határozatával fogadta el. Vállaltuk, hogy a megtett intézkedésekről kétfévente beszámolunk, és megjelöljük a következő két éves időszakra vonatkozó célokat.

Jelen beszámoló témakörönként csoportosítva sorra veszi a 2023-ban és 2024-ben történt intézkedéseket, illetve bemutatja a 2025-2026-os klímavédelmi célokat is. A tervezett intézkedések vázaltszerűen a dokumentum végén is összefoglalásra kerülnek.

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) 2020-ban csatlakozott a Polgármesterek Szövetsége (Covenant of Mayors) és a „Magyar Klímabarát Települések Szövetségéhez” együttműködésekhez, melyeknek azóta is tagja. Továbbá 2022-ben csatlakozott a CIVITAS hálózathoz, a Magyar CIVINET-hez melynek célja, hogy magyar nyelven biztosítsa a tapasztalatcsere lehetőségét a magyarországi, valamint a magyar nyelvet (is) használó határon túli városok között a közlekedési megoldások kutatás-fejlesztési témakörében, valamint segítse a CIVITAS programban megnyíló pályázati lehetőségekhez (pl. szakembercserékhez, innovációs projektekhez) való hozzáférést.

3. Klíma- és környezetvédelmi pályázatok

3.1. „Telkes Mária józsefvárosi társasházi zöldítési és klímavédelmi program”

A klímavédelmi célú társasházi pályázatok gyűjtőneve 2022-től Telkes Mária-pályázat lett melynek keretében, 2023-ban két fordulóban összesen 30 millió forintra, 2024-ben egy fordulóban összesen 30 millió forintra lehetett pályázni. A klímavédelmi célok keretében öt különböző zöld célra adhattak be pályázatot a társasházak és lakásszövetkezetek. (Zöld udvar program, árnyékolási program, homlokzatzöldítési program, gangzöldítési program, kerti esővízgyűjtő program). A fentieken kívül szintén újdonság, hogy az egyes célokra nem külön-külön kellett pályázni, hanem a társasház a leadott pályázatban egy adott összegre - legfeljebb 2 millió forintra - pályázhatott, és azon belül kellett megjelölni azokat a modulokat, amelyre a kívánt összeget elkölteni tervezi.

A 2023-ban megjelent pályázat első fordulójában 12 társasház kapott összesen 7.427.687 Ft támogatást, a második fordulóban pedig 11 társasház kapott összesen 13.625.010 Ft támogatást zöldfelületek fejlesztésére.

A 2024 márciusában megjelent pályázaton a célok változatlanul tartása mellett társasházanként elnyerhető támogatási összeg 3 millió forintra emelkedett. Ebben az évben 23 társasház kapott összesen 22.476.299 Ft támogatást zöldfelületek fejlesztésére.

A fenti pályázatok eredményeképpen 46 társasház udvara újulhatott meg az elmúlt 2 év során.

A 2025-ben a társasházaknak lehetőségük van önállóan pályázni a Főváros által kiírt Égig Éró Fű pályázatra, melynek célja ugyancsak az udvarok, gangok zöldítése, élhetőbbé tétele.

3.2. „Fogadj örökbe egy közterületet!” pályázat

A lakosság bevonása a klímavédelmi erőfeszítésekbe, például a zöldfelületek gondozásába, kulcsfontosságú a fenntarthatóság eléréséhez. Ennek érdekében 2022-ben került meghirdetésre először a „Fogadj örökbe egy közterületet!” pályázat a Józsefvárosban élő lakosok és a területben működő szervezetek részére. A pályáját célja, hogy az örökbefogadók közelében lévő vagy működésükhöz köthető közterületek megtisztítása, zöldfelületek rendbetétele, gondozása, fejlesztése és a rendezett állapot folyamatos fenntartása, elsősorban közösségi összefogással.

2023-ban két fordulóban összesen 9 pályázat kapott összesen 881.101 Ft támogatást, az örökbefogadott területek a következők voltak: Szigony utca 10. szám körüli területek; Nagy Fuvaros u. 12. sz. előtti zöldsáv; Bródy Sándor utca 10. sz. előtti közterület; Villám utca 25. szám előtti közterület; Villám utca 27. szám előtti közterület; Villám utca 29. szám előtti közterület; Német és József utca sarkán lévő zöldfelület; Illés utca 4. szám előtti zöldsáv; Illés utca 36. szám előtti zöldsáv.

Annak érdekében, hogy a pályázatot fokozottabb érdeklődés övezze és növekedhessen a lakók, közterületet használók által gondozott zöldfelületek aránya, 2024-ben a pályázati kiírás módosításra, pontosításra került. A vállalható feladatok listája kibővítésre került a planténerek, növénytartó ládák kihelyezésével. A pályázó jelezhetette igényét kommunális hulladékgyűjtő-, illetve csikkgyűjtő edényre, az örökbefogadható területek bővültek a fővárosi tulajdonú, kezelésű közterületekkel is, amelyeknél szükséges a Fővárosi Önkormányzat hozzájárulása is.

2024-ben egy fordulóban 16 pályázat nyert, a támogatási keretösszeg összesen 2.000.000 Ft volt, duplája az előző évi keretösszegnek. A nyertes pályázatok helyszínei: Villám utca 15. ház előtti közterület; József utca-Német utca sarkán lévő zöldfelület; Baross utca 118. előtti közterület; Szigetvári u. 1.-mikropark; Népszínház utca 26. sz. előtti közterület, Nap utca végén a mikropark, Illés utca 4. sz. előtti és az Illés utca másik oldalán, Losonci téren lévő kőedények; Baross utca 87. körüli zöldfelületek; Népszínház utca Alföldi u. csomópont; Lósy Imre - Lippa utca sarok, "körforgalom" közterület; Leonardo u. 17-Práter u. sarkán álló fa; Magdolna u.-Szűz utca sarkán lévő mikropark, Orczy út 46-48. előtti közterület, Szigony u. 1-15 előtt a parkolóban található kisebb zöldfelület, Tömő u. 40-46. előtt, és Tömő u. 48-54 előtti közterületi részlet. Az örökbefogadott területek, és azokon vállalt feladatok rendkívül nagy változatosságot mutatnak, egy-egy fa ápolásától vagy csupán egy-egy közterület tisztántartásától kezdve a mikroparkok gondozásán át, nagyobb utcaszakaszok cserjésítésén keresztül akár az egészen nagy zöldfelületeken megvalósított programokig. Ezeken a területeken a pályázók vállalták a növényzet rendbetételét, kiegészítését, gondozását (öntözés, metszés, füvesítés stb.), a terület rendben tartását (seprés, takarítás), esetenként ülőfelület kialakítását, tereprendezését.

Az örökbefogadás időtartama minden esetben egy évre szólt. A program koordinációját a Zöld Iroda munkatársai végzik együttműködve a Közösségi Részvételi Irodával. Az örökbefogadók tapasztalatcseréjét egy külön rendezvény keretében biztosítottuk 2023-ban és 2025-ben.

2023-ban 881.101 Ft támogatás kifizetésére került sor, a 2024-es nyertesekkel kötött szerződések alapján 2025-ben várhatóan 2.639.785 Ft kifizetésére fog sor kerülni.

Összesen tehát a „Fogadj örökbe egy közterületet” tárgyú pályázatunk keretében eddig közel 4.460.000 Ft támogatással lehet számolni.

A program, sikerességére tekintettel, a pályázat 2025 márciusában ismét kiírásra került, és szándékunk annak folytatása.

1. ábra: Tömő u. 40-46- sz. Társasház előtti közterületrész- 2023

2. ábra: József-Német kert - 2024

Az Önkormányzat honlapján valamennyi aktuális pályázati kiírás elérhető a [Hirdetőtábla /Pályázatok/Pályázatok szervezeteknek, társasházaknak, magánszemélyeknek](#) menüpontban.

A Képviselő-testület a 162/2019. (XI. 28.) határozatában kinyilvánította „Ez a Minimum!” korrupció elleni és átláthatósági program megvalósítása iránti elkötelezettségét. Ennek keretén belül a honlapunkon megjelenítettük a fent felsorolt pályázatok nyertes pályázóinak [nyilvános adatait](#).

4. Energetika

A 2022-ben bekövetkezett politikai és gazdasági események kiemelték az energetikai kérdések fontosságát, mind a hétköznapi élet, mind az Önkormányzat munkájának tekintetében. Az energiaválság mérséklődése után is folytattuk az energiahatékonyságot célzó intézkedésinket.

4.1. Lakossági LED-csere program

Az Önkormányzat és a CYEB jóvoltából megvalósuló program keretében 2023. év végén felhívást tettünk közzé, melynek alapján minden józsefvárosi háztartás ingyenesen igényelhetett LED-fényforrásokat. A lakossági LED-csere program keretében több mint

háromszázan regisztráltak, ami azt jelenti, hogy a kiosztott mintegy 3000 LED-égő használatával évente körülbelül 50 ezer kg szén-dioxid kibocsátását előzünk meg közösen, kímélve ezzel a környezetünket. Az új lámpatestek egyúttal alacsonyabb villanyszámlát is jelentenek a józsefvárosi családoknak: a regisztrált háztartásokban az áramfogyasztásban mérhető összes megtakarítás meghaladja az 5,5 millió forintot/év.

4.2. Energiahatékonysággal kapcsolatos lakossági tanácsadás

Az Önkormányzat honlapján létrehoztuk kiemelt témaként a Rezsiválság menüpontot (www.jozsefvaros.hu/rezsivalsag), mely oldalon folyamatosan és közérthetően tájékoztatjuk a lakosságot a témát érintő hírekről, illetve közzétesszük az állami, fővárosi és önkormányzati támogatásokat, valamint tanácsokat kaphatnak az érdeklődők, hogy hogyan csökkenthetőek a rezsihez kötődő költségek. A Hivatal Városüzemeltetési és Zöldprogram Irodájának munkatársai heti 4 órában energia-megtakarítási tippeket adtak az ügyfeleknek 2022. október első hetétől 2023 első feléig, illetve az Energiaklub szintén energia-megtakarítási tanácsadást nyújtottak az érdeklődőknek a Gutenberg tér és a Kőfaragó utca sarkán lévő RenoPont Otthonfelújítási Irodában és online.

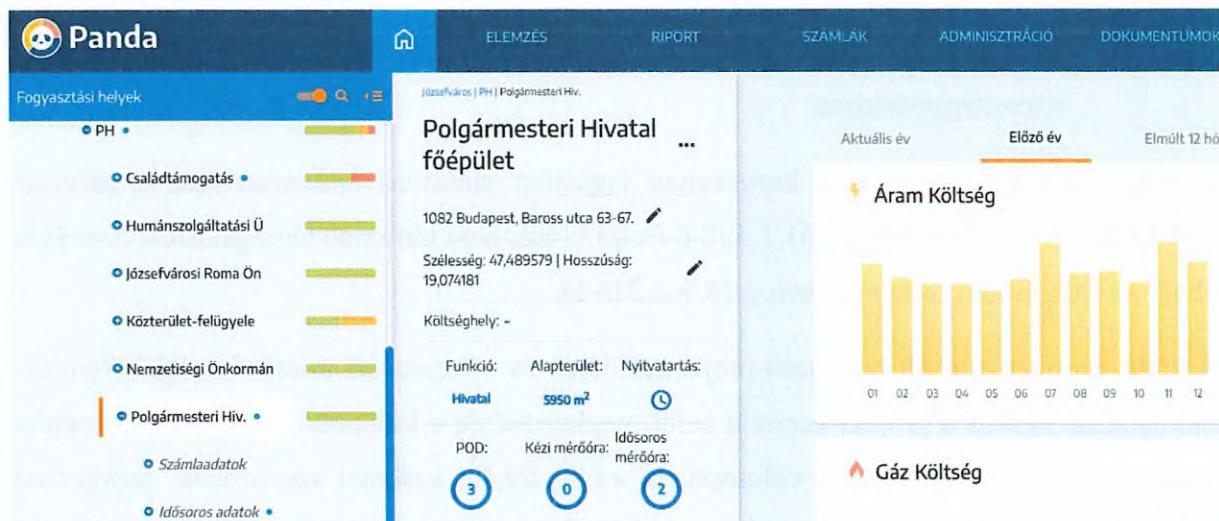
4.3. Ingyenes energetikai csomagok

A megemelkedett fűtés- és energiaköltségek miatt, az önkormányzat energetikai ajándéksomag igénylésére tett közzé felhívást a lakosság számára. A csomagban olyan speciális eszközök találhatók, amelyek segítenek, hogy kevesebb fogyasztással melegebb legyen a lakás, és csökkenjen az energiafelhasználás, így a számlák összege is. A jelentkezők energiahatékony lámpatestet, ablaktömítő szalagot, perlátort és lekapcsolható elosztót tartalmazó csomagot igényelhettek 2023-ban 400 db, 2024-ben 750 db energetikai csomag került kiosztásra. Az igénylők a JSZSZGYK - Lakhatási és hátralékkezelési Csoport irodájában vehették át a csomagokat.

4.4. Energetikai adatbázis

Az Önkormányzat tulajdonában lévő intézményi és önkormányzati céges ingatlanok tekintetében valamennyi fogyasztási hely földgáz és villamos energiafelhasználását a PANDA energiamenedzsment szoftver segítségével tudjuk monitorozni. A szoftver energiagazdálkodási adatbázisában eddig 339 db fogyasztási hely regisztrációja történt meg. A szoftvert üzemeltető cég riportok készítésével, és kiegészítő szakmai tanácsadással segíti, hogy a kezelt ingatlanok

energiahatékonysága növekedjen, és az energiaköltségek csökkenjenek. Az adatbázis segítette a tervezett gázmennyiségek pontosabb megadását, a lekötött teljesítmények optimális beállítását a nagyfogyasztók gázbeszerzése során, továbbá a későbbiekben említett EUCF projekt keretében végzett adatelemzéseket.

3. ábra: PANDA energiamenedzsment szoftver

4.5. Energetikai témájú pályázatok

Az Önkormányzat két energetikai témájú projektet indított 2023-ban Európai Unió forrásból.

4.5.1. EUCF–European City Facility – Városokkal a városokért–helyi fenntartható energetikai beruházások támogatása

2023-ban 22 db intézmény és 57 db önkormányzati tulajdonú bérház jelenlegi energetikai állapotát mértük fel, amit a European City Facility - Városokkal a városokért egyik pályázatán elnyert mintegy 24 millió forintos támogatásból valósítottunk meg. Ezeknek az audit dokumentációknak és háttér tanulmányoknak a felhasználásával készült el 2024. év elején a kerületi ingatlanállomány tekintetében megvalósítható energiaprojektek beruházási koncepciója, amit az EUCF bírálóbizottsága pozitívan értékelt.

A koncepció elkészítéséhez energetikai szempontú fejlesztési lehetőségek vizsgálatát, lehetséges beruházások körének feltérképezését és gazdasági elemzéseket végeztünk. A vizsgálatok célja az volt, hogy energia-megtakarítási és károsanyag-kibocsátási szempontból a legkedvezőbb, de műszaki és pénzügyi megvalósíthatósági szempontokat is figyelembe vevő energetikai beruházásokat készítsünk elő.

A projekt eredményeit mérlegelve 2024 tavaszán 6 intézményi épületre készítettünk el napelemes rendszerek kiviteli terveit.

A napelemes rendszerek kivitelezésének beszerzését az intézmények önállóan folytatják le várhatóan a 2025. évben.

4.5.2. ComActivate - Épületekkel kapcsolatos beavatkozások tervezése sérülékeny városnegyedekben

A pályázaton egy nemzetközi konzorcium tagjaként indult az Önkormányzat, a pályázat 1.992.536,19 €, azaz mintegy 761,1 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesült, ebből az Önkormányzatra eső összeg 28.942.316 Ft.

A 2024-ben megvalósult budapesti projekttalálkozó és a városrészi szintű felújítási ütemterv kidolgozása mellett a projekt keretein belül megkezdődtek a különböző online és személyes szakmai workshopok, amelyek célcsoportjai eddig főként szakmai szervezetek, energetikai szakemberek, helyi építészek voltak. 2024. őszén elkészült egy stratégia a kerület energiaszegénységgel érintett városnegyedeinek energetikai felújítására,

A projekt hátralévő részében az egyik fő cél a bérlők, tulajdonosok, társasházi közös képviselők bevonása, illetve az önkormányzati dolgozók energiatudatosságának fejlesztése lesz. A készülő tréningek és edukációs események hozzájárulnak majd ahhoz, hogy az energetikai beruházások és az energiaszegénységet érintő különböző kérdések közelebb kerüljenek a kerület lakóihoz és a kerületben dolgozókhoz. A projekt-folyamatba be lesz vonva a 2025 nyarán megnyíló LakóTér is, aminek egyik új feladata lesz, hogy tájékoztatást nyújtson a helyi lakosságnak a számukra releváns és hozzáférhető energetikai beruházásokról, felújítási lehetőségekről. A projekt hozzájárul a LakóTér leendő dolgozóinak ilyen irányú képzéséhez. A projekt második felében tehát a hangsúly a helyi közösségek kapacitásának fejlesztésén és a közösségi bevonáson lesz, aminek keretein belül tervben van még legalább 2 tréning/év megszervezése. Ezeknek a tréningeknek a célja első sorban az energiatakarékos magatartásformáknak, a megújuló energiaforrások koncepciójának, a különböző energetikai beruházásoknak és fejlesztéseknek a népszerűsítése lesz a helyi lakosság körében.

4.6. Otthonfelújítási pályázat

Az Önkormányzat minden évben meghirdeti bérlői körében az Otthonfelújítási pályázatot, melynek keretében 300.000 Ft, később 500.000 Ft támogatást adott a bérleményeiben a lakók

által megvalósítandó beruházásokhoz, így olyan beruházásokhoz is, amelyeknek energetikai vonzatuk is van.

A 2018-ban kezdődött programban 2024-ig összesen 617 pályázat nyert támogatást. A pályázatok többsége nyílászáró cserére, klíma berendezés kiépítésére, burkolatok cseréjére, fürdőszoba felújításra, gázkonvektor cserére, tisztasági festésre vonatkozott. A pályázatok évente egy alkalommal kerülnek kiírásra. A programban való részvétel feltétele volt, hogy pályázó igazoltan rész vegyen a RenoPont Energetikai Otthonfelújítási Központ által tartott energiahatékonysági tanácsadáson, annak érdekében, hogy az otthonokban felhasznált energia mennyisége csökkenjen.

Az Önkormányzat a következő években is tovább kívánja folytatni az Otthonfelújítási programot, melynek részeként kifejezetten energetikai felújítások támogatását is tervezi.

5. Közvilágítás korszerűsítése

2023 novembere és 2024 januárja között megvalósult a József utca 2. és 56. közötti szakasza, a Nagy Fuvaros utca 2/a. és 28. közötti szakasza, a Diószegi Sámuel utca 1. és 27. közötti szakasza, valamint a Muzsikus cigányok parkja közterület közvilágításának korszerűsítése.

Az Önkormányzat és a BDK Kft. közötti megállapodás célja, hogy magas színvonalú, korszerű és olcsóbb legyen a kerületi közterületek közvilágítása. Ez három helyszínen (József utca, Nagy Fuvaros utca és Diószegi Sámuel utca) energiahatékony lámpatest cserével, a Muzsikus cigányok parkjában pedig új kandeláberek telepítésével történt.

A következő szakaszban, 2024 őszén a Szerdahelyi utca, a Nagy Templom utca és a Lujza utca közvilágításának korszerűsítése zajlott.

A Nagy Templom utca és a Szerdahelyi utca közvilágításának fejlesztése kapcsán az Önkormányzat bruttó 7.418.145 Ft-ot fizetett a BDK-nak a kivitelezésre. A Lujza utca közvilágításának a fejlesztését saját keretből valósította meg a BDK.

A 2024-es Részvételi Költségvetés nyertes ötletei között szerepel a Lósy Imre utca, Dugonics utca, Visi Imre utca és Fűvészkert utca közvilágítás fejlesztése, amelyre a tervezési munkák megrendelésre kerültek. ("Világosabb utcák") Ezekben az utcákban régi, függesztett világítótestek vannak, amelyek nem alkalmasak az utcák megfelelő bevilágítására. Az ötlet az érintett utcákban a lámpatestek korszerűbbre cserélését, szükség szerinti sűrítését tartalmazza, ezzel is segítve a biztonságosabb gyalogos közlekedést.

A Közvilágítási programhoz kapcsolódóan a jövőbeli célok között szerepel többek között a Losonci tér, Nap utca, Koltói Anna tér és Teleki tér közvilágításának korszerűsítése, ezekre a helyszínekre a tervek elkészítése lezárult vagy folyamatban van, illetve az Önkormányzat további utcákra vonatkozó közvilágítás korszerűsítést is tervez.

<https://jozsefvaros.hu/otthon/hirdetotabla/hirek/2023/11/kozvilagitas-korszerusites-jozsefvarosban/>

<https://jozsefvaros.hu/otthon/hirdetotabla/hirek/2024/10/folytatodik-a-kozvilagitas-korszerusitese-jozsefvarosban/>

<https://jozsefvaros.hu/otthon/hirdetotabla/hirek/2023/11/kozvilagitas-korszerusites-jozsefvarosban/>

6. Közlekedés, mobilitás

6.1. Parkolási stratégia

A Képviselő-testület a 224/2022. (IX. 22.) határozatával fogadta el a Józsefvárosi Parkolási Stratégiát, melyre épülő új parkolási szabályozásnak köszönhetően 25%-kal csökkent a lakossági várakozási hozzájárulások kiadásának száma 2022. évhez képest, azaz minden negyedik engedély eltűnt a rendszerből (2022.04.30-án 9165 db első és 1099 db második és többedik autó; 2023.04.30-án 7316 db első és 447 db második autó; 2024.04. 30-án 7232 db első és 378 db második autó; 2025. 03. 30-án 7510 db első és 408 db második autó lakossági várakozási hozzájárulás volt kiadva).

A Józsefvárosi Parkolási Stratégiában megfogalmazott kiemelt cél a közterületek demokratikusabb felosztása, továbbá a műszaki intézkedések között szerepelt a kizárólagos lakossági parkolózónák, új koncentrált rakodóhelyek, valamint Kiss & Ride pontok kijelölése, illetve a járdán parkolás megszüntetése azokon a közterületeken, ahol az a gyalogos-forgalmat akadályozza. Az intézkedések nagy része megvalósult 2023-ban, de a kizárólagos lakossági parkolózónák kialakítása a Százados negyedben és a Tisztviselőtelepen áthúzódott a 2024. évre. Az új koncentrált rakodóhelyek kialakítása folyamatosan történik. A Budapesti Közlekedési Központ Zrt.-vel (továbbiakban: BKK Zrt.) közreműködve megindult a teherforgalmi szempontból problémás területek felmérése és megoldási javaslatok kidolgozása.

A Városépítészeti Irodával közösen 2024-ben elkezdődött a térinformatikai rendszerbe integrált parkolóhelykataszter kialakítása.

A Képviselő-testület 2021 nyarán (492, 493 és 494/2021 (VII.22.) KT határozatok) elfogadta a Családbarát Mobilitási Chartát és Programot, amelyben kifejezte támogatását a „gyengébb közlekedők”, azaz a gyalogosok, valamint a kerékpárosok biztonsága és kényelme mellett, illetve a Klímastratégia is megfogalmazza a parkolóhelyként hasznosított közterületek demokratikus felszabadításának, a gazdasági életet is ösztönző alternatív hasznosításának, az utcák fellélegzésének szükségességét.

6.2. Járdaszabadítások

A forgalomcsillapítási projektek mellett Józsefváros Parkolási Stratégiája hitet tett amellett, hogy a közterületek lehetséges felületeit felszabadítsa a közösségi életnek, elősegítve ezáltal a gyalogosok közlekedését.

A járdaszabadítás céljai:

1. a „gyengébb közlekedők” biztonságának és kényelmének javítása, a gépkocsi közlekedés sebességének lassítása,
2. az aktív közlekedés (pl. gyalogos, kerékpáros, rolleres) elősegítése,
3. a levegőminőség javítása, a hangszennyezés csökkentése.

A Városüzemeltetési Bizottság a 403/2022. (XI. 09.) határozatával már a Csepreghy utca, Lujza utca, Nap utca (József körút - Kisfaludy utca és Kisfaludy utca - Futó utca közötti szakasza) és Horváth Mihály tér (16-17. sz. előtti rész)] forgalomtechnikai módosításáról döntött, melyeknél a módosítások egyszerűen, burkolati jelek és forgalmi rendet jelző táblák kihelyezésével megvalósíthatók, többségében parkolóhelyek megszűnése nélkül.

2023-ban további utcaszakaszokra vonatkozóan született döntés a járdán két kerékkal történő parkolás megtiltásával, forgalomtechnikai módosításokkal: A Palota-negyedben több utcában is újra osztották a parkolóhelyeket, így megszüntetve a járdára rálógó parkolást. A forgalmi rend újraosztása a Múzeum, Bródy Sándor, Krúdy, Puskin és a Szentkirályi utca egy-egy szakaszát érintette.

Józsefváros több utcájában van jelenleg is a járdán két kerékkal történő parkolást engedő fizető várakozóhely kijelölve, mely helyzet súrlódásokat okoz az autóval és a gyalogosan közlekedők között. A járdaszabadításba további területek bevonása is vizsgálat tárgyát képezi.

6.3. Kerékpárvásárlás támogatása

A Képviselő-testület 2022-ben meghirdette a „Kerékpáros közlekedés támogatása” tárgyú pályázatát a környezetbarát és környezettudatos közlekedés népszerűsítése érdekében a fiatal józsefvárosi diákok körében az emberi erővel hajtott kerékpár és egyéb, mikromobilitási eszközök (pl. roller) vásárlásának és a hozzájuk kapcsolódó, biztonságos közlekedést kiegészítő vagy karbantartáshoz szükséges eszköz vásárlásának támogatása céljából. A pályázat költségvetési fedezete 2.000.000 Ft volt.

Az első pályázati körben 575.000 Ft pályázati forrás került kifizetésre 9 diák részére, a pályázat második körében 20 érvényes pályázónak összesen 1.325.000 Ft támogatást biztosított az Önkormányzat.

A nyertes pályázók biztonságos közlekedését elősegítő kerékpáros oktatására kerül sor a pályázat keretein belül ún. „bebiciklizéssel”. Ennek során közúti közlekedési elméleti és városi közlekedés gyakorlati képzéseken vesznek részt a Magyar Kerékpárosklub gyakorlott túravezetőjével egy előre megtervezett útvonalon a kerületben. A túraútvonalat úgy alakítottuk ki, hogy több belvárosi kerületet érintve egy kezdő biciklista számára a legalapvetőbb kerékpáros közlekedési szituációkat mutassa be a tekerés során. Az út során a kerekezők a legfontosabb pontokon megállnak, amikor a túravezető elmagyarázza az odavonatkozó szabályokat és a résztvevőkkel átbeszélhetik a konkrét helyzeteket, személyes tapasztalataikat, a felmerülő kérdéseket.

A népszerű pályázat a következő évben is folytatódott, és azóta is minden évben kiírásra került 2.000.000 Ft keretösszeggel. 2023-ban két fordulóban hirdették meg a pályázatot, összesen 35 pályázó nyert támogatást, 2024-ben egyszer került meghirdetésre, és 29 pályázó nyert támogatást.

A pályázati program folytatása tervezett, a 2025-ös évi pályázat kiírásra került 2025 márciusában.

6.4. Önkormányzati kerékpár

A Hivatal egyes szervezeti egységei részére a munkavégzés érdekében szükség esetén kerékpárokat biztosít. A rendelkezésre bocsátott keretösszegeből 4 darab kerékpár került beszerzésre. A kerékpárok használatára vonatkozó szabályzat megszületett, az eszközök a hivatali dolgozók által használhatóak.

6.5. Kerékpáros programok

6.5.1. Kezdők kerékpáros oktatása

A Kerékpárosklubbal való együttműködés keretében az Önkormányzat szervezőként vagy közreműködőként részt vett több kerékpáros közlekedést népszerűsítő programban. Először 2022 nyarán 5 alkalmas (összesen 10 óra) ingyenes kezdő biciklis oktatást biztosított Józsefvárosban. Az oktatás kifejezetten olyan lakosoknak szólt, akik nem tudnak biciklizni.

Ez a program azóta is minden évben megrendezésre került, és a jövőben is tervezzük megrendezését.

6.5.2. "Bebiciklizés"

Olyan lakosok, akik már tudnak kerékpározni, de nem rutinosak a városi, kerületi kerékpáros közlekedésben, 2020-tól minden évben az ún. "Bebiciklizés" nevű programon vehetnek részt általában tavasszal vagy nyáron.

Ez a program is népszerű, a jövőben is tervezzük megtartását.

6.5.3. Bringás reggeli

A kerékpárral közlekedők számára 2022 óta minden év márciusában és szeptemberében a Városüzemeltetési és Zöld Iroda a Kerékpárosklubbal közösen bringás reggelit szervez a József körút és Baross utca sarkán.

A program folytatását a jövőben is tervezzük.

6.5.4. Critical Csepp

A legkisebbek számára a „Critical Csepp Józsefvárosban” című esemény 2022 óta minden évben megrendezésre került, ahogy ebben az évben is tervezett. A program keretében a Rákóczi térre érkeznek a közeli óvodákból a gyerekek rollerrel, biciklivel vagy kismotorral.

A program folytatását tervezzük.

6.6. Elektromos gépjármű beszerzés

A Józsefvárosi Gazdálkodási Központ Zrt. (a továbbiakban: JGK Zrt.) haszongépjármű parkjának korszerűsítése során már tisztán elektromosan működő gépjárműveket szerzett be,

amely a kerület keskeny utcáiban használható, locsolás és tisztítási tevékenységekre. 2023-ban és 2024-ben még két járművel bővült a gépjárműpark, így jelenleg 4 db elektromos gépjármű áll az üzemeltető rendelkezésére.

Továbbá köztisztasági feladatok vonatkozásában, 2024 augusztusában 3 darab Glutton H2O perfect közterületi porszívó került beszerzésre, amely teljesen elektromos és környezetkímélő.

Tekintettel arra, hogy a gépállomány töltéséhez megfelelő infrastruktúra is szükséges, ezért 2025. évben tervezve van egy elektromos töltőállomás kialakítása a Városüzemeltetési Igazgatóság Köztisztasági telephelyén.

A JGK Zrt. vonatkozásában további célként tűztük ki a Kertészeti Iroda kisértékű gépparkjának a korszerűsítését is, mivel korábban csak belső égésű motorral ellátott eszközzel rendelkezünk. Az elektromos gépekre történő első körös korszerűsítés 2023. évben valósult meg.

6.7. Mikromobilitási pontok

A Családbarát Mobilitási Program egyik eleme a mikromobilitási pontok (MOBI pontok) kialakítása. A kerületben - ahogy más kerületekben is - problémát jelentett a mikromobilitási eszközök (kerékpárok, rollerek, elektromos rollerek) régóta látható tárolásának rendezetlensége és az elégtelen tárolókapacitás. Ennek megoldásaként a kerületi Mikromobilitási Pont Program keretében a fővárosban elsőként Józsefvárosban jelentek meg hivatalos, a BKK Zrt. típustervei (sztenderdek) alapján készült mikromobilitási pontok, majd nálunk épült ki először a hálózat majdnem az egész kerületben. A kerület belső területeinek lefedése után 2023-ban folytatódott a kerület külső részeinek MOBI pontokkal történő ellátása. Az egységes arculatú mikromobilitási pontokon saját és megosztott kerékpárokat, rollereket és más eszközöket lehet leparkolni. 2022 tavaszán 5 új újgenerációs Bubi ponttal is bővült a kerület, amik már integrált mikromobilitási pontok, ahol minden eszköznek van helye. A Program megháromszorozza a közterületi kerékpártámaszok számát. A megosztott elektromos rollerszolgáltatók az egyes pontokat ún. közterület-használati hatósági szerződések keretében használják és a felhasználók az eszközöket kizárólag ezeken a pontokon helyezhetik el, miközben a szabályok természetesen a jelenleg aktív szolgáltatóra egyaránt és azonos módon érvényesek.

A MOBI pontok fejlesztését tervezzük, összesen 83 db pontét, többek között olyan új területeken, mint a Tisztviselőtelep és a Százados negyed (e kettő negyedben 33 db), illetve még 19 db egyéb helyszíneken. Továbbá a már meglévő pontok újratervezése (véglegesítése) és bővítése fog megtörténni szándékaink szerint a következő időszakban.

6.8. Bubi rendszer bővítése

A Fővárosi Önkormányzat, a BKK Zrt. és az Önkormányzat folyamatosan keresi a lehetőségeket MOL Bubi hálózat bővítésére és hatékony működtetésének fejlesztésére. A kerület pontjai az elmúlt években organikusan fejlődtek a rendszer kiépülésével, jelenleg összesen 23 db MOL Bubi pont működik a kerületben

2025-ben további Bubi pontok kialakítása kerülhet napirendre.

4. ábra: A VIII. kerületben működő MOL-BUBI Állomások (2025. március)

6.9. Közösségi közlekedés fejlesztése és egyéb intézkedések

A BKK Zrt. készíti elő a „Népligeti trolibusz felsővezeték kiépítése” tárgyú projekt kivitelezését. A tervezés 2020 óta zajlik, melynek keretében a jelenleg a Kálvária tértől a Diószegi - Elnök - Könyves Kálmán - Gaál Mózes - Elnök utca útvonalon közlekedő akkumulátorral működő 83-as trolibuszok felsővezetékét építik majd ki a Diószegi, Elnök és Bláthy Ottó utcákban. Erre azért van szükség, mert így a troli vonala meghosszabbítható. A jelenlegi kisebb méretű önjáró trolik helyét át fogják venni a csuklós, vezetékek nélkül nagyobb távolságot megtenni képes önjáró trolibuszok. Jelenleg (2025 év eleje) még mindig tervezési fázis van, de már a Bláthy Ottó utca fájának vizsgálata a felsővezeték fogadása miatt, valamint a csuklós troli Bláthy Ottó utcáról az Elnök utcára történő kanyarodási vizsgálata megtörtént.

A 2024 tavaszán jóváhagyott JKP elkészítése során a lakossági véleményezés szakaszában beérkezett lakossági észrevételek alapján a következő 20-30 évben esedékes fejlesztések közül a válaszadók 32%-a a gyalogos közlekedés fejlesztését (járdák, gyalogátkelők) emelte ki. A kerékpáros közlekedés fejlesztését negyedük említette, a közösségi közlekedés (tömegközlekedés) fejlesztését 22%-a, parkolók kialakítását 21%-a szeretné.

6.10. Eső- és napvédett buszmegállók építése

A 2022-es részvételi költségvetés egyik nyertes ötlete volt, hogy az Önkormányzat esővédő tetővel rendelkező utasvárókat telepítsen olyan helyekre, ahol a jelenlegi buszmegállókban nem találhatók ilyenek. Az ötlet megvalósítására végül 2024-ben került sor a Kálvária téren (1 db) illetve a Mátyás téren (2 db) utasváró kialakításával. A felül tetővel rendelkező, fém-és üveg anyagú utasvárók hirdetési felületek is egyben.

Az Önkormányzat tervei között szerepel további, eső- és napvédett buszmegállók létesítése.

6.11. Községi közlekedési bérlet támogatás

A Képviselő-testület 58/2023. (III. 30.) számú határozatával elfogadta, hogy 2023 májusától közösségi közlekedési bérlet támogatással ösztönzi a kerületben élő fiatalokat a közösségi közlekedés használatára.

Ez az új szociális támogatás valamennyi, a kerületben lakó-, vagy tartózkodási hellyel rendelkező 14-18 év közötti rászoruló gyermeknek adható, akik a budapesti helyi menetrend szerinti közösségi közlekedési személyszállítást már nem vehetik igénybe díjmentesen. 2023. november 15. napjától az új szociális rendelet kiegészítette a bérlettámogatásra jogosultak körét. Azon – óvodáskorú gyermeket nevelő - szülők is részesülhetnek ilyen támogatásban, akiknek a Józsefvárosi Óvodák székhely- és tagóvodáinak felvételi körzeteiről szóló hirdetmény szerinti körzetes óvodai intézménye a család életvitelszerű tartózkodási helyétől 1.200 métert meghaladó távolságra található, és óvodás korú gyermeke ebbe az intézménybe jár.

(A megítélt támogatást utalvány formájában kapják kézbe a gondviselők, és ezt az utalványt kizárólag a BKK Zrt. által kijelölt ügyfélszolgálatokon lehet beváltani.)

A támogatás biztosítása a továbbiakban is tervezett.

7. Szemléletformálás

A 2020-ban elfogadott Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv része volt a szemléletformálás, illetve a SECAP-ban és Klímastratégiában lévő, vonatkozó rendelkezések alapján is indokoltá vált, hogy 2022-ben a Kerületgazdálkodási Ügyosztály Városüzemeltetési és Zöldprogram Iroda kidolgozott egy Szemléletformálási Konceptiót, mely a lakosságra, a Hivatal dolgozóira, valamint a kerületi óvodai csoportokra vonatkozóan fogalmaz meg

szemléletformálási javaslatokat. A koncepcióban foglalt célok további megvalósításában történt előrelépés, illetve maradtak is megvalósítandó elképzelések. Legtöbb esetben az elindult folyamatokat szeretnénk folytatni a bevált események megszervezésével, illetve új programok megvalósításával.

7.1. Hivatal

7.1.1. Előadás a szelektív hulladékgyűjtésről

A Józsefvárosi Klímavédelmi Intézkedési Terv céljait követve a Hivatal munkatársai részére tervezett előadássorozat keretében 2023-ban a szelektív hulladékgyűjtés témájában a BKM Budapesti Közművek Nonprofit Zrt. FKF Hulladékgazdálkodási Divízió munkatársa tartott remek előadást a munkatársaknak.

A korábbiakban említett szemléletformálási program kiemelt része a Polgármesteri Hivatalban dolgozók szemléletformáló tájékoztatása és a környezettudatos munkakörülmények megteremtése.

7.1.2. Szelektív hulladékgyűjtés

2020-ban a Polgármesteri Hivatalban minden emeleten 2-2 darab 50 literes űrtartalmú gyűjtőedényt került kihelyezésre, amelyben a műanyag és fém hulladékok egyaránt elhelyezhetők. 2022-ben Az FKF Nonprofit Zrt.-vel történt szerződésmódosítást követően tovább bővült a szelektív hulladékgyűjtés lehetősége a Hivatalban, miután megjelentek az önkormányzati épület folyosóin azok a beltéri szelektívgyűjtő kartonkukák, amelyekbe - a fővárosi házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés kék- és sárgafedelű gyűjtőedényeihez hasonlóan - a papír-, a műanyag- és a fémhulladék kerülhet.

A hulladékgyűjtőket a Hivatal dolgozói használták 2023-ban és 24-ben is, a továbbiakban is rendelkezésre fognak állni.

7.1.3. Zöld sarok

A Hivatal belső levelezési rendszerében 2024 nyaráig a "Zöldsarok" rovatban kaptak a munkatársak tájékoztatást különböző környezetvédelmi témákban.

7.1.4. Közöld Fórumon való részvétel

Az Önkormányzat munkatársai 2023-ban és 2024-ben is több, a XII. kerületi Önkormányzat által szervezett környezetvédelmi fórumhoz (Közöld Fórum) tartozó előadáson vettek részt (pl.

Zöldinfrastruktúra rendelettel kapcsolatos ismeret-átadás) illetve a Hegyvidéki Önkormányzat a Városi eső témájában is több előadást rendezett, melyen részt vettünk.

Ennek a programnak a keretében adtak munkatársaink előadást a józsefvárosi szemléletformálás témakörében 2023-ban.

A kezdeményezés keretein belül szervezett programokon a továbbiakban is részt szeretnénk venni.

7.1.5. Ételes dobozok

A Polgármesteri Hivatal épületében több helyen tájékoztató plakát hívja fel a figyelmet az ételes dobozok újrahasználatára, ezáltal az egyszer használatos műanyag dobozok kerülésére, a hulladék mennyiségének csökkentésére. A kampány neve „Hozott doboz”.

7.1.6. Használt ruhagyűjtés, cserebere a Hivatalban

2023-ban és 2024-ben a Hivatalban összesen négy alkalommal lehetősége volt a dolgozóknak használt ruháit, apróságait behozni, elcserélni, leadni.

A jövőben a programot folytatni szeretnénk.

7.1.7. Autómentes nap

2022-ben elkészült átfogó szemléletformálási koncepció a Hivatal dolgozói számára is tartalmaz programokat, eseményeket. A Hivatali Autómentes Napot 2023-ban és 2024-ben is megtartottuk. Az autómentes közlekedés népszerűsítése érdekében arra biztattuk a munkatársakat, hogy az Európai Mobilitási Héten (minden szeptemberben) egy napon ne belső égésű járművel érkezzenek a Hivatalba, illetve azt is kértük tőlük, hogy amennyiben autóval érkeznek, ne vegyék igénybe a Hivatal előtti parkolót. Az így üresen maradt parkoló helyén a Városüzemeltetési és Zöldprogram Iroda, valamint a Közösségi Részvételi Iroda munkatársai reggelivel és kávéval várták a Hivatal munkatársait.

Ezt a kezdeményezést szeretnénk megtartani, folytatni 2025-ben, illetve a következő években is.

7.2. Óvodai szemléletformálás

7.2.1. Madarász Ovi program

A Madárbarát Józsefváros Program keretében 2025-ben 5 kerületi óvodában tervezzük a Madarász Ovi program elindítását a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel (a

továbbiakban: MME) együttműködésben. Az ovis foglalkozásokat az MME környezeti nevelői tartják.

A Madarász Ovi foglalkozások célja a gyerekek madárismeretének bővítése mellett a természetvédelmi ismeretanyaguk gyarapítása, a terepi élmények megszerzése, és a madárvilágon keresztül élő kapcsolat kialakítása a természettel.

7.2.2. Zöld óvodák

A Józsefvárosi Óvodák tagóvodái közül 3 Zöld Óvoda és 6 Madárbarát Óvoda is van, ahol jelenleg is magas színvonalú környezeti nevelés zajlik. További 2 intézmény zöld óvoda pályázatának elbírálása jelenleg folyamatban van. Valamennyi óvodában szelektív hulladékgyűjtés és újrahasznosítás történik, 4 intézményben kihelyezett olajgyűjtő tartály is található, továbbá kiemelt figyelmet fordítanak az energiatakarékosságra nevelésre. 8 óvodában van komposztáló, 6 helyszínen magaságyásokat gondoznak a csemeték, A Föld Napján és a Madarak és Fák Napján minden óvodában családi napokat tartanak, A Józsefvárosi Óvodák minden tagóvodája a kidolgozott az Egészséges életvitelhez és Gyümölcsfogyasztáshoz kapcsolódó protokollját

7.2.3. A Székhelyóvoda (Tolnai Lajos utca) udvarán külön keretből udvarzöldítést folytattunk, és több óvoda udvarán is ültettünk fákat - Fűvészkerti séták

A Fűvészkert tematikus sétákat és gyakorlati kertészkedést kínál iskolás és óvodás csoportoknak, mely az alábbi részekből áll: tematikus vezetett séta a Fűvészkertben (ismerkedés növényekkel, a Fűvészkert történetével), valamint kertészkedést a FűFa tankertben.

2023-ban 10 iskola, 4 óvoda és 3 bölcsőde gyermekei vettek részt Fűvészkerti sétán.

2024-ben a programban részt vevő intézmények köre kibővült, a Biztos Kezdet Gyermekház és a Zsendülő Tanoda belépésével, továbbá valamennyi óvoda részt vett a sétákon.

Az Önkormányzat és a Fűvészkert közötti együttműködés valamennyi felsorolt intézmény csoportjainak látogatásával kapcsolatban tovább folytatódik 2025-ben és terveink szerint 2026-ban is.

7.3. Lakossági szemléletformálás

7.3.1. Hulladékkezelés-ismeretterjesztés

A Hivatalban dolgozókéhoz hasonló módon kívánjuk megvalósítani a szemléletformálást a lakosság számára is.

A hulladékkezelés témakörét körbejárva a 2023-ban indult online zöld oldalunk, a Nyolckert felületén 2023 és 2024-ben az ún. „szelektív szerda” sorozatunkban részletesen kitértünk a különböző hulladékfajtákkal kapcsolatos ismeretekre (komposztálásról bővebben; hulladékok otthoni újrahasznosítása; amivel a lakosság találkozik; hulladékudvarok; lomtalanítás; amit a cigarettacsikkról tudni kell; különböző hulladékok, holmik elhelyezési lehetőségei, stb.)

7.3.2. Zero-waste program

A hulladék mennyiségének csökkentése érdekében lakossági szemléletformálási programot indítottunk 2024-ben, melynek keretében tájékoztató plakátokat készítettünk és helyeztünk ki a Csarnok –negyed társasházainak egy részében.

A hulladékkezelés az FKF Zrt-től 2024-ben átkerült a MOHU-hoz, A hulladékgyűjtés és -elszállítás szabályai megváltoztak.

A plakátokon szereplő információk aktualizálását követően a program folytatását tervezzük.

7.3.3. Energetikai kérdések

A társasházak számára kiírt Telkes Mária klímavédelmi és köztisztasági pályázat 2024-es kiírásában már a pályázat egyik érvényességi feltétele volt az, hogy a pályázó vegyen részt igazoltan egy, a RenoPont Energetikai Otthonfelújítási Központ által biztosított energetikai tanácsadáson.

7.3.4. Kerékpározásra ösztönző programok

A lakosság részére számos olyan ingyenes programot szervez a Hivatal (minden korosztályt bevonva), melyek keretében lehetőség van tanulni, gyakorolni, megkedvelni a kerékpározást, ezzel ösztönözve ezt a közlekedési alternatívát. Ilyen a kezdők kerékpáros oktatása, a „bebiciklizés”, a bringás reggeli és „Critical csepp” programok.

Ezen programok népszerűek, folytatásukat tervezzük.

7.3.5. Kommunikáció

Zöld ügyek

Józsefváros honlapján külön aloldal foglalkozik a kerületet érintő zöld ügyekkel,

<https://jozsefvaros.hu/otthon/szolgalatasok-es-intezmenyek/zold-ugyek/>

Zöldszám

A honlap mellett működő Zöldszám (06/80-277-256) folyamatosan fogadja a lakossági bejelentéseket. Az így beérkezett „zöld” témájú észrevételeket, panaszokat a Városüzemeltetési és Zöld Iroda vizsgálja és kezeli.

Nyolckert

2023 nyarán elindult a Nyolckert Facebook oldal, ahol a kerületi zöld tematikájú hírekről, klímaprojektekről, környezettudatosságot érintő ismeretekről, illetve a kerület zöldfelületi elemeiről, növényeiről és fejlesztésekről naponta egy-egy posztban adunk tájékoztatást a lakosságnak. Az oldal követőinek száma 2024-ben 1000 fő fölé emelkedett.

<https://www.facebook.com/nyolckert>

7.3.6. Informatív térkép

A kerület térinformatikai rendszere folyamatosan fejlesztés- és adatfeltöltés alatt áll, a rendszerben elérhetőek a kerületben működő oktatási és nevelési intézmények, kutyafuttatók, zöldterületek, játszóterek, szelektív hulladékgyűjtő szigetek, használt sütőolaj gyűjtőpontok, nyilvános illemhelyek, a józsefvárosi utcák takarítási rendje stb. 2024 év végén az adatbázis a fakataszter adataival frissült. Az adatok térképes formában is elérhetőek a <https://jozsefvaros.hu/otthon/hirdetotabla/> honlapon az okostérképek menüpont alatt,

A kerület tudatos hulladékgazdálkodásának működése érdekében 2023 nyarán elkészült a józsefvárosi szelektív térkép, mely azóta a Repontok listájával frissítésre került 2024-ben. A térkép a különböző típusú hulladékok (szelektív, komposzt, elektronikus, veszélyes, charity shop, adománygyűjtő hely), illetve feleslegessé vált ruhák, tárgyak gyűjtő leadási helyszíneit jelöli.

7.3.7. Madárbarát Józsefváros

2024-ben indult el a Madárbarát Józsefváros Program, melynek keretében a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel együttműködve a Teleki téren és a Magyarok Nagyasszonya

téren létesítettünk madárbarát tanösvényt, mely színes ismertetőtáblák és kihelyezett eszközök segítségével mutatja be a különböző odú-, és etető típusokat. Az elkészült tanösvényt és a madárvédelem fontosságát közös helyszíni bejárás keretében ismertettük meg a kerületi óvodapedagógusokkal.

Kerületszerte összesen 51 db, B- és D- típusú madárodút helyeztünk ki a parkokban a következő helyszíneken:

- Kálvária tér
- Golgota tér
- Koltói Anna tér /FIDO park
- Losonci tér
- Mátyás tér
- Molnár Ferenc park
- Bláthy Ottó játszótér
- Szenes Iván tér
- Teleki tér

Megkezdődött a 2024/25-ös téli szezonban a madarak etetése is a Teleki téren és a Magyarok Nagyasszonya téren, a nagy úrtartalmú önetetőket heti rendszerességgel a JGK Zrt. munkatársai ellenőrzik, szükség esetén fekete napraforgómaggal feltöltik.

Terveink szerint 2025 tavaszán az MME szervezésében odúellenőrző séta megrendezésére kerül sor a lakosság részvételével, amely ismeretterjesztő foglalkozásként egy szemléletformáló program is.

7.3.8. Virágos Magyarország verseny

A Magyar Turisztikai Ügynökség 2024-ben 31. alkalommal hirdette meg környezetszépítő pályázatát, amelyre az Önkormányzat is benevezett.

Az elmúlt évek zöldfelületi fejlesztéseinek sikerét bizonyítja, hogy a Déri Miksa utca zöldítése 2024-ben elnyerte az „Év zöld innovációja” tematikus díjat.

2025-ben is tervezzük a versenyen való részvételt.

5. ábra Déri Miksa utca

7.3.9. Növényvásár

A 2022-es részvételi költségvetés 2023-ban megvalósult egyik nyertes ötlete volt az ingyenesen látogatható tavaszi kézműves- és növényvásár a Horváth Mihály téren.

Az esemény 2024-ben is megrendezésre került áprilisban a Föld napjához is kapcsolódva.

A Községi Részvételi Iroda szervezésében több tucat civil szervezet és közösség képviseltette magát, illetve részt vettek a programon a környezettudatosság iránt elkötelezett magánszemélyek is. Növényárusok, kézművesek árulták portékáikat és adtak tájékoztatást tevékenységükről, a növény- és ruhacsere, gyermekprogramok és önkormányzati irodák bemutatkozása mellett.

Az esemény 2025 áprilisában is megrendezésre kerül, és a következő években is tervezzük a megtartását.

7.3.10. Virágosztás

2023 nyarán és őszén, illetve 2024-ben tavasszal és ősszel is sor került a nagy népszerűségnek örvendő lakossági virágosztásra. A tavaszi virágosztáson 20.000 fő egyényári virágpalánta, az őszi virágosztáson 25.000 fő árvácska talált gazdára, egy lakó 5 fő földlabdás növényt vihetett haza ingyen. A környezeti terhelés csökkentése érdekében a virágokat a műanyag cserepük nélkül adtuk át a jelentkezőknek, a cserepeket a termelő újrahasznosításra visszavette.

2025-ben egy alkalommal tervezünk virágosztást, az egynyári virágpalánták mellett a fenntarthatóság jegyében évelőket és fűszernövényeket is lehet majd választani.

7.3.11. Szomszédünnepek Józsefvárosban

A Szomszédünnep kezdeményezés célja, hogy megerősítse és támogassa a kerület közösségeit, megerősítse a kisközösségeket, lakóközösségeket, és szomszédságokat közösségi események szervezésének ösztönzésével. A Szomszédünnep kezdeményezés keretében közösségépítő, közösségfejlesztő, közösségszervező programok valósultak meg kerületszerte.

2023-ban második alkalommal hirdette meg az Önkormányzat Közösségi Részvételi Irodája a Józsefvárosi Közösségeiért Nonprofit Zrt.-vel együttműködésben a Szomszédünnepprogramot. A rendelkezésre álló keretösszeg 2023-ban 4 millió forint volt, amelyből 24 pályázót támogattunk.

A megvalósult események közül az ökológiai lábnyom csökkentésére törekvő, szemléletformáló programok a következők voltak:

- Az Auróra Klímakert KlímaKözért programja, melyben az élelmiszerhulladékok csökkentése, fenntartható étkezés, komposztálás, fermentálás, körforgásos gazdaság témaköre volt fókuszban. Használt ruhák csereberéjére, szitanyomás kipróbálására is volt lehetőség.

<https://fb.me/e/5EXtto9uf>

- A Déri Miksa utcában Vegán Állatvédelmi Napot tartottak

<https://fb.me/e/fnNy9MaWD>

- A József-Németkertben kertünnepet rendeztek, melynek keretében rovarhotelt, madáretetőt, kerti dekorációt barkácsoltak, kertészkedtek, szóba került a permakultúra és az erdőkert fogalma is. Az aktív résztvevők palántákat vihettek haza.

<https://fb.me/e/9tjFbZyQH>

- A Losonci téren Komposzt Piknikre került sor

<https://fb.me/e/6jnTiVQNJ>

2024-ben az Önkormányzat a Józsefvárosi Közösségeiért Nonprofit Zrt.-vel közösen harmadszor támogatta azokat a lelkes józsefvárosiakat, akik a szomszédságukban szerettek volna közösségszervező eseményt megvalósítani. A felhívásra összesen 58 jelentkezés érkezett.

A megvalósult programok közül a természeti környezetet, fenntarthatóságot, környezetvédelmi témát érintő programok a következők voltak:

- Leonardo da Vinci közben alacsony kerítést építettek a zöld terület köré
- A Tolnai Kertben „Ahol élsz, ott láss csodát” címmel rendeztek közösségi eseményt, melynek során – többek közt – helytörténeti sétára, kertdíszítésre és a Levegő Munkacsoport környezetvédelmi szemléletformáló játékára került sor.

<https://fb.me/e/2oKs7a3Ia>

- A Virágkoszorú Óvoda a madarak világnapjához kapcsolódóan madáretetőket készített a Losonci téren

<https://fb.me/e/94cfLwBrP>

- A Magdolna utcai Grundkertben a szomszédünnepen szó esett komposztálásról, közösségi kertekről, szelektív hulladékgyűjtésről. Közös fűszernövény ültetés, magbörze, használt ruhák csereberéje, szitanyomás színesítette a programot.

<https://fb.me/e/1ZkwqwPjA>

- A Losonci téri Komposztbarátok szervezésében közös komposzt-rostálásra és forgatásra került sor. A kész termőföldből bárki vihetett haza.

<https://fb.me/e/3Jj9ZPjSr>

Nyár végén a Gólya teraszán közös bográcsos befőzést tartottak. Az elkészült termékeket hozott befőttesüvegekben lehetett hazavinni.

<https://fb.me/e/5vWf2zI3h>

A Szomszédünnep 2025-ben, és várhatóan 2026-ban is folytatódik.

8. Hulladékkezelés és környezettudatosság

8.1. Lakossági és intézményi zöldhulladék-kezelés

8.1.1. Lakossági komposztláda pályázat

A Képviselő-testület 311/2020. (VII.16.) számú határozata alapján az Önkormányzat pályázatot írt ki Budapest Főváros VIII. kerületben bejelentett lakóhellyel rendelkező természetes személyek, valamint Józsefváros közigazgatási területén lévő társasházak és lakásfenntartó szövetkezeti házak hulladékkezelésének támogatására, mely pályázat keretében komposztládát igényelhettek saját tevékenységből származó biohulladék (konyhai nyers növényi hulladék)

komposztálása. A pályázat határideje meghosszabbításra került a keretösszeg erejéig, illetve pontosítottuk az igényelhető komposztládák paramétereit. A pályázat egy folyamatos benyújtási határidős pályázat, amelyhez rendszeresen biztosított egy keretösszeg.

A pályázatra a 2025. évben is jelentkehetnek (már kiírásra került 2025 márciusában) és a folytatását tervezzük.

8.1.2. Tisztviselőtelepi zöldhulladékgyűjtés

A gyűjtési akció megszervezése egy 2023-as részvételi költségvetésre beadott ötletből született. 2023-2024 november végén is sor került a Tisztviselőtelepen a kertekben keletkezett zöldhulladék szervezett gyűjtésére és elszállítására. A JGK Zrt. ideiglenes lerakóhelyeket jelölt ki bójákkal és szalagokkal, ahová a lakosság három napon keresztül elhelyezhette az összegyűjtött zöldhulladékot. A JGK Zrt. az összegyűlt zöldhulladékot komposzttelepre szállította.

A következő években is tervezzük az akció megszervezését együttműködésben a Tisztviselőteleppel.

8.1.3. Intézményi komposztálás

Intézményi komposztláda pályázat

Az Önkormányzat a Képviselő-testület 634/2021. (XI. 18.) határozata alapján 2021. november 18-án pályázatot írt ki Józsefvárosban működő közoktatási, köznevelési intézmények és bölcsődék számára komposztládák igénylésére. A pályázati felhívásra 6 bölcsödéből, 5 tagóvodából és 1 iskolából összesen 23 komposztládára érkezett érvényes pályázat, mely ládákat azóta az intézmények megkapták és használják.

Az intézmények részére is szeretnénk a komposztálás lehetőségét biztosítani a jövőben kiegészítve egy ismeretterjesztő oktatással, komposztálási útmutatóval.

8.1.4. Községi komposztálók

Józsefvárosban 2023-2024-ben két helyszínen működött közösségi komposztálás, a Teleki téren a park területén és a Losonci téri játszótéren. Mindkét helyszínt civil komposztáló közösségek üzemeltetik a JGK Zrt. szükség szerinti segítségével. 2024 év végére közegészségügyi problémák miatt csak a Teleki téri komposztáló üzemelt, 2025-ben tervezzük a Losonci téri komposztáló újraindítását és további közösségi komposztálásra alkalmas

helyszínek kijelölését, a tevékenység szabályozott keretek közötti működtetését, üzemeltetési szerződések megkötését.

A Fogadj örökbe egy közterületet tárgyú pályázatunk keretében 2025-től lehetőséget biztosítunk szervezetek, közösségek számára közösségi komposztálók létrehozására, meghatározott feltételek szerinti üzemeltetéssel.

8.1.5. Egyéb közösségi komposztálási lehetőségek

Lakossági komposzt elhelyezésére van lehetőség az Auróra Klímakertben és a Kőris Kert közösségi kertben is. nyitvatartási idő és kapacitás függvényében.

<https://auroraonline.hu/klimakert/>

<https://kozossegitertek.hu/garden/koris-kozossegi-kert/>

8.2. Egyéb hulladékkezeléssel összefüggő intézkedések

8.2.1. Csikkmentes kampány

2023 tavaszán csikkmentes kampány indult a közterületen eldobott csikkek mennyiségének csökkentése érdekében. Egy pilot program keretében a Magdolna negyedben a cigarettacsikk-tartók felmérését követően a csikk-tartók számát növeltük, frekvenciált helyeken önálló oszlopos csikkgyűjtőket helyeztünk ki, köztéri tájékoztató táblákat helyeztünk ki parkokba, játszóterekre.

8.2.2. Hulladékgyűjtők katasztere

2024-ben elkészült az egész kerület hulladékgyűjtő katasztere. A JGK Zrt. felmérte, hogy melyik negyedben hol és mennyi kommunális hulladékgyűjtő edény van. Az adatok térképre is felkerültek, amely elérhető a térinformatikai rendszerben.

8.2.3. Használtruha gyűjtése

A jövőben tervezzük használtruha-gyűjtő konténerek kihelyezését józsefvárosi közintézményekben. A MOHU-val kötendő megállapodás kialakítása folyamatban van.

8.2.4. Veszélyeshulladék gyűjtés

A JGK Zrt. minden évben veszélyeshulladék-gyűjtést szervez, általában a lomtalanítással egybekötve. Az akció során kerületszerte több gyűjtőponton adhatják le a kerületi lakosok az

alábbi típusú veszélyes hulladékaikat: elem, akkumulátor, elektronikai hulladék, fénycső, villanykörte, festékpátron- és kazetta, lejárt szavatosságú gyógyszer, festék- vagy lakk hulladék, festékes, hígító göngyöleg, rongy, használt sütőzsiradék, tisztítószer, dezodoros flakon, oldószer, ragasztómaradék, savak, lúgok, vegyes laborvegyszerek, növényvédő szerek, szigetelő anyagok, fáradt olaj, fagyálló, olajsűrű, injekciós tű.

2025-ben április 6-11-e között adhatóak le a veszélyes hulladékok az alábbi helyszíneken:
<https://maphub.net/jvkomm/map>

8.2.5. Használt háztartási olaj gyűjtése

A be nem gyűjtött használt sütőolaj és sütőzsiradék a szennyvíztelepre érve szétterül a víz felszínén, nagy károkat okozva ezzel a környezetnek, hiszen akadályozza a szennyvíz tisztítását és nem engedi, hogy oxigén áramoljon a vízbe. A talajba kerülve gátolja annak légáteresztő képességét, illetve záróréteget képezve megakadályozza a víz feljebb jutását. A kommunális hulladékba helyezve ugyanúgy a földbe, vagy a talajba jut és nehezen lebontható anyagként jelenik meg. Fontos tudni, hogy egy liter étolaj akár egy millió liter vizet is be tud szennyezni. Önkormányzatunk 2021-ben csatlakozott a „CseppetSem!” programhoz. A 13 helyszín felkerült Józsefváros okostérképére is: <https://jozsefvaros.hu/otthon/hirdetotabla/>

2022. augusztus 29-én speciális 240 literes műanyag hordók kerültek kihelyezésre. Az együttműködő intézmények visszajelzései pozitívak. A lakosság tájékoztatását a használt étolaj gyűjtésének lehetőségéről további aktív hirdetéssel és szemléletformálással fontos megerősítenünk.

Felhívjuk a társasházak figyelmét arra, hogy a Biofilter Zrt. számukra ingyenes használt sütőolaj elszállítási szolgáltatást biztosít, illetve a használt olaj gyűjtésének lehetőségéről folyamatosan tájékoztatni fogjuk a lakosságot és további gyűjtőpontok kialakítása érdekében igényfelmérést végzünk, hogy a területben növeljük a használt olaj gyűjtési lefedettséget.

9. Komplex intézkedéseket magukba foglaló kerületben zajló városfejlesztési projektek (új zöldfelületekkel)

9.1. Megvalósult fejlesztések

9.1.1. Somogyi Béla utca megújítása

A Blaha Lujza tér és a hozzá kapcsolódó felújított területek, valamint a Somogyi Béla utca rész-műszaki átadása 2022 decemberében megtörtént, majd a teljes műszaki átadásra 2023 májusában került sor a Corvin Áruház építkezése miatt. Azonban a következő hónapokban az utcában található zöldfelületek állapota jelentősen leromlott. A növényzet nem megfelelő kiválasztása, a karbantartás hiányosságai, valamint a lopások, rongálások és a gépjárművek okozta terhelés miatt a terület elvesztette eredeti esztétikai és funkcionális értékét, ami lakossági panaszokat is eredményezett. Ezért 2023 harmadik negyedében egy tervezési beszerzés került kiírásra a Somogyi Béla utca újra-zöldítésének érdekében. A tervezési terület újra-növényesítésénél változatos, egész évben díszítő értékkel bíró növényfajokat választottak, köztük örökzöld és lombhullató cserjéket, talajtakarókat, díszfüveket és hagymás növényeket. A Somogyi Béla utcát három szakaszra osztották a kezelhetőség érdekében, figyelembe véve a fényviszonyokat, a meglévő növényzetet és a fiatal sorfák gyökérzetét. A tervezett kiültetések természetközeli, ökológikus kialakításúak, biztosítva a biológiai sokféleséget és az egységes esztétikai megjelenést. Ennek kivitelezése 2023 végén 2024 elején történt, összesen 9 db fát (Celtis australis - keleti ostorfa) ültettek el a korábban kimaradt területekre, ezek mellett összesen 345 nm zöldfelület újult meg.

6. ábra: Somogyi Béla utca, 2025.

9.1.2. Bacsó Béla utca megújítása

A Bacsó Béla utca Vásár utca és Bérkocsis utca közötti szakaszának tesztjellegű megnyitását az Önkormányzat megbízásából a Józsefvárosi Rehabilitációs és Városfejlesztési Zrt. (a továbbiakban: Rév8 Zrt.) valósította meg a JGK Zrt., a Józsefvárosi Közterület-felügyelet és a Budapest Közút Zrt. közreműködésével 2021. nyaratól őszéig. A 2021-es tesztidőszak sikere és a lakosság körében végzett kérdőíves kutatás eredménye alapján a Józsefvárosi Önkormányzat úgy döntött, hogy 2022. március 25-től a Bacsó Béla utca Vásár utca – Bérkocsis utca közötti szakasza végleg sétálóutcává alakult, hosszútávú elképzeléseként is zöld és gyalogosbarát elképzelés fogalmazódott meg az egész utcára vonatkozóan.

Az utca elején gyalogos és kerékpáros zóna jött létre, megszűntek továbbá a parkolóhelyek és az autóforgalom is, a sétálóutcában pedig a vendéglátóhelyeknek ismét lehetett teraszuk. Tartottak itt szomszédünnepet, aszfaltfestést, volt színházi előadás és elindult a Bacsó Bár koncertsorozat is. Ezt követően a Rév8 Zrt. megkezdte a Bacsó Béla utca teljes körű felújításának tervezését.

2024. januárjában kezdték el az utca felújításának végleges kivitelezését, amely nyárra elkészült. A beruházás legfőbb célja az volt, hogy a Bacsó Béla utcából, a Csarnok negyed szűk

zsákutcájából a negyed jó hangulatú belvárosias keresztutca legyen sok zöldfelülettel, törődő lakókkal. A Bérkocsis és Vásár utcák közötti szakaszon sétálóutca jött létre sok fával és zöldfelülettel, helyet kaptak a meglévő és esetleg később érkező vendéglátóhelyek is, valamint kisebb utcai rendezvények, járdaszintbe került a Rákóczi téri (Vásár utcai) csomópont; a Népszínház és Bérkocsis utcák közötti szakasz gyalogosbarát, fás, zöldfelületekkel ellátott utcává alakult; A Bérkocsis utcai csomópont kiemelésre került, valamint ez egész utcát járdaszintbe emelték; a közvilágítást modernizálták. A Rákóczi tér arculatához illeszkedő, világos burkolatot helyeztek el, új fasort telepítettek az utca teljes hosszán 24 fával, új teresedés jött létre a Népszínház utca felől, a korábbi mobil WC megszűnt, új utcabútorok kaptak helyet (székek, padok, színes gumigömbök, hulladékgyűjtők, kerékpártámaszok), színes burkolatok létesültek a Vásár és Bérkocsis utca között, párapu és ivókút került elhelyezésre, megújult a közvilágítás, új kandeláberek teszik hangulatosabbá az utcát.

9.1.3. Práter utca (Futó -Szigony utca között) és a Tömő utca (Leonardo da Vinci és Szigony utca között) megújítása

2021-ben döntés született a Corvin Sétány Program közterületi programjának befejezéséről, ennek első lépéseként az önkormányzat felkérte befektetői partnerét, a Corvin Zrt.-t, hogy a már meglévő terveket vizsgálja felül és módosítsa azokat a 2020. évben elfogadott Klímavédelmi Intézkedési Tervben szereplő szempontok alapján. A vázlattervek lakossági véleményezése után elkészültek az engedélyezési tervek, melynek főbb tartalmi elemei voltak: új térköburkolat a járdán, megújuló közvilágítás, fasor, szélesebb járdák, kétirányú kerékpározás a beruházással érintett utcaszakaszon, a csomópontokban mikromobilitási pontok. A Szigony utcai kereszteződésben külön beruházásban létrejött Bubi pont is növeli az utcában a kerékpározási kedvet. A csomópontokon az úttest a járdaszintbe kerül és járdafüleknek köszönhetően szűkül a kanyarodási ív, azok a gépkocsikat lassításra készítetik, akadálymentesek, és beláthatóak, a Szigony utcai csomópontokon a biztonságot járdaszintbe emelt úttest mellett még kijelölt gyalogos átkelőhelyek (zebrák) is erősítik, több koncentrált rakodóhely került kijelölésre.

A munkálatok 2024 év elejére fejeződtek be, ezek az utcaszakaszok biztonságosabbak, zöldebbek és akadálymentesek lettek. A fejlesztések révén a sétány körül létrejött egy jól sétálható, biztonságosan kerékpározható, élhető utcahálózat, aminek az Önkormányzat már tervezi a folytatását. Elkészültek a Szigony utca Üllői út és Apáthy István utca közötti szakaszának a megújítási tervei, és 2024 tavaszán lezárult a Práter utca a Szigony utca-Illés utca

közötti szakasza terveinek véleményezése, majd 2025 elejére elkészültek a kiviteli tervei, amik szintén az *egészséges utcák* szemléletét alkalmazzák.

A Práter utcában 31 új fát ültettünk, több mint 200 m² új zöldfelület jött létre, 670 m²-rel nőtt a gyalogos felületek mérete, a Szigony utcánál két új gyalogátkelőhely jött létre. A Tömő utcában 16 új fát ültettünk, biztonságosabb, járdaszintre emelt csomópont épült a Leonardo da Vinci utcánál.

9.1.4. Horváth Mihály tér északi részének átalakítása

A Horváth Mihály tér történeti, kulturális, városképi és funkcionális szempontok szerint is kiemelten fontos része Józsefvárosnak. Az utóbbi években megújult a templom homlokzata, az egykori telefonközpont luxusszállodaként újult meg és a foghíj is beépítésre kerül. A tér északi részének (Baross utca-Német utca-Tavaszmező utca-Őr utca által határolt rész) tervezése 2019 tavaszán indult el, majd egy hosszabb szünetet követően 2021 tavaszán gyorsult fel még zöldebb irányba. A kivitelezés végül két ütemben valósul meg.

Az első ütem 2024 februárjában lezárult. A felújítás során kb. 900 m² zöldfelület jött létre és 19 db új fát telepítettek, bővült a Baross utcai fasor is, A növénytelepítés során fontos szempont volt a biodiverzitás és természetközeli hatás. Járdaszintbe emelt csomópontokat és a forgalmat terelő növénykazettákat alakítottak ki. A térrészt egységes arculatú burkolatok (kerékpározásra is alkalmas), épített elemek, sok árnyas gyalogos- és ülőfelület, kitelepülési lehetőségek jellemzik, a Pázmány szobor jelenlegi helyén került megőrzésre és a téren minden évben felállított karácsonyfa helye is megmaradt. A templom előterében megszűnt a parkolás, a behajtási lehetőség megmaradt események, rendezvények esetére. A templom oldalában maradt a merőleges parkolósáv, több zölddel kialakítva.

9.1.5. Alföldi utca – Népszínház utca torkolat közteresítése

2023 év végén elkészült a felújított csomópont, ahol 18 új fát telepítettünk, valamint futtatófalakat és esőkertet is kialakítottunk.

Az átalakítás részeként a lehető legtöbb helyen feltörtük az aszfaltot és ökológikus élőöregyásokat alakítunk ki a helyükön. A tervezésnél az egyik fő szempont az volt, hogy olyan zöldfelületeket hozzunk létre, ahol sokféle növény van és ezek mindegyike élőlő. Így mindig van olyan növény, ami virágzik, másrészt növeljük a biodiverzitást.

Emellett 18 lombos fát is telepítettünk, ügyelve arra, hogy tápanyagokban gazdag talajban, megfelelő körülmények között nevelkedhessenek. A fák idővel árnyékot adnak majd, így a kereszteződés környéke sokkal hűvösebb lesz nyáron, mint most.

A felújítás elején egyes helyeken nagy területen termelte ki a homokos talajt a kivitelező, hogy kialakíthassa az esőkertek rétegrendjét. Az esőkertek a természetes erdők működését utánozzák. A talajszerkezet kialakításával, illetve a növények kiválasztásával egy olyan zöldfelületet alakítottunk ki, ahol a hirtelen lezúduló csapadék egésze nem a csatornarendszert terheli, hanem a növények helyben hasznosítják a vizet. A rengeteg növény párologtatásának köszönhetően a levegő páratartalma is nő, ami pedig hűti a környezetét, ez pedig nagyon jól jön egy meleg nyári napon.

Az Alföldi utca 2. sarokház oldalában az új futtatófalak a homlokzatot fogják zöldíteni. A futónövények először a huzalokra fognak felkapaszkodni, de ha a ház lakói megkedvelik, később akár a homlokzat többi részét is zöldíthetik. A zöldfalak szintén hozzájárulnak a közterület hűtéséhez a nyári hónapokban, de még fontosabb, hogy a házfalak hőszigetelését is segítik: nyáron a levelek nem engedik annyira felmelegedni a falakat, míg télen átengedik a napsugarakat, így természetes klímaszabályozóként is működnek.

A csomóponton belül különböző eszközökkel lassítottuk az itt áthaladó gépjármű forgalmat. A kanyarodó útpályán a gyalogos átkelőknél kockakő sávok épültek, ezek jelzik majd a gyalogosok elsőbbségét a Népszínház utcán.

9.1.6. Losonci tér megújítása

A projekt a Losonci téri lakótelep által körülölelt terület megújítását célozta. A lakótelep megismerése, az interjúk lefolytatása és az analízisek elkészítése után beazonosították azokat a helyszíneket, amelyek átalakításával közösségépítő funkciók, zöldfelületek és az aktív testmozgást ösztönző elemek helyezhetőek el a Losonci téri lakótelep különböző pontjain. Az öt kijelölt akcióterületre vonatkozó közterület megújítási tervek 2022 során készültek el, közösségi tervezés alapozta meg a tervezést. 2023 év végére a Józsefvárosi Önkormányzat megújította a teret, ahol új találkozóhelyek, évelőágyások, mikrokertek, talajkapcsolatos fák, vízmegtartó megoldások és fitness eszközök is helyet kaptak. Utcabútorok, találkozásra alkalmas, vagy éppen rekreációs célú eszközök kerültek kihelyezésre és dekoratív, kreatív, barátságos burkolt felületek a szürke aszfalt helyett. Kiemelt helyszínként kezelték a Szigony utca házainak két oldalát, az iskola, óvoda és bölcsődék előtti placcokat, és az ezeket összekötő „sétányt”, egészen az Illés utcáig.

7. ábra: A Losonci téri Általános Iskola melletti közterület, 2024.

9.1.7. Szeszgyár utca és Szeszgyár köz megújítása

Az Önkormányzat 2022-ben megnyitotta a Szeszgyár utca folytatását a Szeszgyár közt, a Kőrös utca és a Visi Imre utca között. A fal lebontásával egy új köztér született. Az új Szeszgyár köz rövid és gyors összeköttetést teremt a Visi Imre utca és az Illés utca között a kialakult köztér alkalmas lehet szabadterei sportolásra és kikapcsolódásra. A teljes Szeszgyár utca komplex közterületi fejlesztésének tervezése 2022-ben indult el, a lakosság és az érintett szolgáltatók 2022 decembere és 2023 januárja között véleményezhették a terveket. A megvalósítás 2024-2025 fordulóján történt meg.

Az utca tervezése során az volt a fő szempont, hogy az utca árnyékosabb és zöldebb legyen. A biztonságos gyalogos közlekedést járdaszintre emelt csomópontok, szélesebb járdafülek segítik. Józsefváros egyik utolsó macskaköves utcája leaszfaltozásra került, a járdákat térkövel burkolták. A kétoldali parkolás helyett csak a páratlan oldalon lehet mostantól parkolni. A páros oldalon pedig évelőkből, cserjékből álló évelőágyást alakítottak ki, és 16 darab fát ültettek az utcaszakaszon. Az utca új közvilágítást kapott, az átfeszített világítás helyett kandeláberek biztosítják a megfelelő megvilágítottságot nemcsak az utcában, hanem most már a közben is. Ezzel a korábban teljesen kivilágítatlan terület átláthatóvá vált, növelve az áthaladók biztonságérzetét.

A központi területen kialakított ökoszigeten egy fészekhinta is helyet kapott. Az ökosziget célja, hogy játékokra és pihenésre is alkalmas adó térként funkcionáljon, ahol a fák és a burkolatba

beúszó zöldfelületeken túl úgynevezett “bagolykövek” és nagyobb rönkök segítenek megidézni a természet közelségét a városban. A közben összesen 20 darab, a teljes utcamegújítás során pedig 36 db fa került elültetésre. A Kőrös utcai sarkon egy találkozóhely várja a buszra várókat, pihenni vágyókat, a kialakított közösségi téren pedig firkafalon hagyhatnak egymásnak üzenetet. A nyári meleg enyhítése érdekében ivókutat helyeztek el, a területet gyakran felkereső kutyások számára pedig kutyaürülék-gyűjtők segítik a tisztántartást.

9.1.8. Krúdy és Mária utcák megújítása

A Krúdy és Mária utcák Lőrinc pap tértől induló külső szakaszai méltatlan állapotban és jelentős kontraszttal maradtak hátra az Európa Belvárosa Program közterületi fejlesztései közül. 2004-ben készült el a Krúdy Gyula utca Mikszáth tér és Mária utca közötti szakasza a Lőrinc pap térrel együtt, míg 2010-ben került átadásra a Mária utca Gutenberg tér és Krúdy Gyula utca közötti szakasza. A felújításban érintett Krúdy és Mária utcai szakaszok több, mint 12 évig őrizték méltatlan állapotukat.

Míg más részeik járdaszintbe hozott gyalogosbarát kialakítással működnek, addig ezen a két utcaszakaszon erősen akadályozott volt gyalogos közlekedés a járdán való parkolás miatt, ráadásul erősen leromlott állapotban is voltak. A két utcaszakasz felújítása városszerkezeti elhelyezkedésük, gyalogoshálózati szerepük, valamint műszaki állapotuk okán is időszerűvé vált. A tervezési szakasz után a két utcaszakasz megújítása 2024 nyarán fejeződött be.

A beruházásnak köszönhetően a Krúdy és Mária utcák külső szakaszaiból a Palotanegyed méltó kapui jöttek létre, olyan „egészséges utcák”, amelyek kitöltik a gyalogosbarát úthálózat jelenlegi hézagjait. Járdaszintbe emeltük az úttestet, világos színű térkő burkolatot kapott a járda, nagykockakövel burkoltuk parkolósávot, és aszfalt útpálya jött létre. 15 db fa kapott helyett növényágyásokkal, és a két utca kereszteződésénél leszűkült az útpálya a gépkocsik sebességének csökkentése és a gyalogos biztonság érdekében. A megújítással az autóforgalom ellenére térszervezésileg és építészetiileg is kapcsolódni tud a Jézus Szíve Templom a Lőrinc pap térhez, a Lőrinc pap tér és a hotel között beszűkült az úttest és megnöttek a gyalogos felületek, a közvilágítást modernizáltuk.

9.1.9. Dirnfeld Janka tér

A Szigony utca és Práter utca sarkán található, addig elnevezetlen terület 2024 óta Dirnfeld Janka nevét viseli.

A térburkolat leromlott állapotú volt, a tér közepén található csobogó nem működött, továbbá hiányoztak a megfelelő pihenési, leülési lehetőségek.

2024-ben a teret felújítottuk, első ütemben megtörtént a terület burkolatainak megújítása, a második ütemben a tér új ülőfelületeket és planténert kapott (egy fával), a zöldfelületeket rendbe hoztuk, a zöldfelületre visszakerült a térplasztika, valamint javításra került a szegélyező támfal is.

8. ábra: Dirnfeld Janka tér, 2024

9.1.10. Dankó udvar

A 2022-es részvételi költségvetés egyik nyertes ötlete a Dankó udvar újrainyítása volt. Korábban az udvarban található sportpálya miatt érkeztek lakossági panaszok az önkormányzathoz, ami miatt az udvart egy idő után bezárták. Ezt elkerülendő, a Józsefvárosi Önkormányzat egy tesztidőszak lebonyolítása mellett döntött, amit egy igényfelmérés előzött meg a Községi Részvételi Iroda és a Rév8 Zrt. lebonyolításában. Az udvar megújítása az igényfelmérés eredményei alapján történt.

A tesztidőszak 2024 májusa és októbere között zajlott, a beérkezett visszajelzések alapján az Önkormányzat az udvar hosszú távú üzemeltetéséről döntött, mely 2025 márciusában kezdődik.

A megvalósult intézkedések között szerepel a zöld terület és sportolási lehetőség biztosítása a környéken lakók részére, a zöldfelület rendezése és közösségi kert feltételeinek kialakítása,

magaságysok létrehozása, valamint sokoldalú programok szervezése, ingyenesen használható eszközök biztosítása is közösségi munkások állandó segítő jelenlétével.

9. ábra: Dankó udvar, 2025.

9.1.11. Víg utca

Az „Egy Vígabb” utca a 2022-es részvételi költségvetés egyik nyertes ötlete lett, ezért az Önkormányzat megvalósította. A teljes folyamatról a <https://reszvetel.jozsefvaros.hu/> oldalon olvashatnak.

A Víg utca Rákóczi téri csarnok mögötti szakaszán megszűnt a parkolás. A piac üzemeltetéséhez szükséges rakodótér meghagyása mellett a terület zöldítésre került, az itt működő vállalkozások igényének megfelelően a kitelepülés lehetőségét biztosítottuk. A projekt költségéhez tartozott a szakasz átalakításának előzetes tervezése, melynek részét képezte a kerékpáros és gyalogos közlekedést segítő forgalomcsillapítás vizsgálata, és az utca közműrendszerének felderítése, a szakasz hosszútávú zöldítése, fák telepítése kapcsán, valamint a Víg utcában működő vállalkozások láthatóvá tételét és a kihasználatlan üzlethelyiségeket vonzóvá tevő átalakítások tervezése.

A részvételi költségvetés keretében csak a fenti kezdetleges térrendezés kivitelezése volt lehetséges. A megismert szempontok és igények alapján műszakilag nem látjuk biztosíthatónak, hogy a Vígabb utca gyalogos-kerékpáros zónaként működjön a jövőben.

A 2023 őszén telepített magaságysok továbbra is az utcán maradnak, és hozzájárulnak ahhoz, hogy egy kellemesebb és hűvösebb utcában sétálhassanak a józsefvárosiak, valamint ahhoz is, hogy az áthaladó gépjárművek figyelmesebben és lassabban közlekedjenek. Ahol szükséges, a JGK Zrt. munkatársai elvégzik a növények pótlását, ápolását.

<https://jozsefvaros.hu/otthon/hirdetotabla/hirek/2025/03/mi-lesz-a-jovoben-a-vigabb-utcaban/>

9.2. Tervezett fejlesztések

9.2.1. Orczy tér élhetőbbé tétele

2023-ban a Józsefvárosi Részvételi Költségvetés egyik nyertes ötlete volt az Orczy tér élhetőbbé tétele tárgyú projekt. A részvételi költségvetésben nyilvános illemhely létesítését szavazták meg a józsefvárosiak, amely a villamosremíz oldalában épült meg. Ennek környezetét élhetőbbé szeretnénk tenni szemetesek és padok kihelyezésével, valamint a tér zöldítésével, planténerek elhelyezésével. A tér rendezésére 2023-ban készült egy koncepció (planténerek, utcabútorok), melyet a Főváros megkapott előzetes véleményezésre, és elfogadta. A kisléptékű, „mozdítható” koncepció oka, hogy az Orczy tér ezen része (BKV épülete előtt, a villamosmegálló és a trolimegállók közti rész) fővárosi terület és a közműhelyzet sem ideális. (Térszín alatt gázvezeték, áram, csatorna, illetve a levegőben sok légkábél található). A fővárosi terület lévén a nagyobb léptékű zöldítés (alacsony karbantartási igény), a fásítás a közmű helyzet miatt elvetésre került. A projektet érinti, hogy a Főváros vállalta a terület újra aszfaltozását, ami a nyilvános illemhely telepítését követően történhet meg. Az utcabútorok elhelyezése is ezek a beruházások elkészülte után mehet végbe.

Fentiek szerint az Orczy téren is szeretnénk az élhetőbbé tétel keretein belül zöldfelületi növekedést is megvalósítani a következő időszakban.

9.2.2. Százados negyed koncepció

Az Önkormányzat célul tűzte ki a Százados negyed fejlesztését. Ennek első elemeként 2023 július közepétől szeptember közepéig lakossági igényfelmérés zajlott.

Az igényfelmérés óta eltelt időszakban elkészült a Százados negyed helyzetének teljeskörű kiértékelése. Ez alapján jelenleg az Önkormányzat meghatározza a rövid és középtávú fejlesztési irányokat és az ezek eléréséhez szükséges beavatkozásokat.

Egy olyan Százados negyedet szeretnénk létrehozni, ami biztonságosabb és egészségesebb az ott élők számára, ahol szívesebben sétálunk vagy engedjük el a gyerekeket játszani.

Ennek eléréséhez az alábbi célokat fogalmaztuk meg:

- csökkenteni az áthaladó gépjármű forgalmat, lassítani, csillapítani a megmaradó forgalmat, ezáltal a gyalogos és kerékpáros közlekedést is biztonságosabbá, komfortosabbá tenni;
- az akadálymentesség elősegítése;
- egy központi, mindenki által használható, a környék lakóinak igényeit kielégítő közösségi tér és ehhez kapcsolódó épület létrehozása;
- a Törökbecse utca középső szakaszának közterületi hasznosítása, és az egész utca újratervezése, hogy a környékbeli lakók igényeit kiszolgáló közterület jöhessen létre;
- a zöldfelületek arányának és a meglévő zöldfelületek minőségének növelése, fásítás;
- javítani a negyed parkolási helyzetén;
- erősíteni a negyed épített örökségének védelmét és megőrizni az építészeti arculatát.

2025 első negyedében közzétesszük, társadalmi egyeztetésre bocsájtjuk a konkrét beavatkozási lehetőségeket tartalmazó koncepciót.

9.2.3. Szerdahelyi utca rendbetétele

A Szerdahelyi utca egy szellős, kétirányú, járdákkal és fákkal szegélyezett utca, amely összeköti a piac miatt forgalmas Teleki László teret és a népszerű Mátyás teret. Megtalálhatók itt idős és közelmúltban ültetett fák is, azonban a fák élettere gyakran szűk, rendezetlen. Helyenként a járdák burkolata is rendezetlen, esztétikai és a botlásveszély szempontjából egyaránt.

A 2023-as részvételi költségvetés nyertes ötlete, az utca rendbetételének célja, hogy az utca még sokáig fásított, hűvös, vonzó utca legyen, amelyhez nélkülözhetetlen, hogy a fák helyzete javuljon, növekedjen a zöldfelületek aránya, továbbá, hogy a járdák burkolata biztonságossá, rendezettebbé váljon a gyalogosok számára.

Szükséges gyalogosbarát, biztonságos járdaburkolat kialakítása a szükséges helyeken, burkolati hibák javítása, kapubehajtók állapotának rendbetétele. A fák felülvizsgálata, új fahelyek kijelölése, meglévő fahelyek rendezése/méretnövelése, növényágyások kialakítása egyes fahelyek között.

A projekt jelenleg a koncepcióalkotás folyamatában van.

9.2.4. Harminckettesek terének megújítása

Az Önkormányzat szeretné megújítani a Harminckettesek terét. A Rév8 Zrt. munkatársai megtervezték a tér kísérleti átalakítását. Ez alapján, a folyamat első részeként gyors és költséghatékony eszközökkel alakítottuk át a teret, és a kísérleti, ideiglenes időszakban kiderült, mi működik, és mi nem, a hosszútávú kialakításnál pedig felhasználtuk ezeket a tapasztalatokat.

A Harminckettesek tere megújításának tervezésével a megbízott tervező foglalkozik jelenleg. A tervezésnél az volt a fő cél, hogy egységes, szabad használatú tér jöjjön létre, amely a városlakókat szolgálja a zöldfelület növelésével, illetve a tér berendezésével. Józsefváros központját szeretnénk egy összefüggően besétálható, modern, zöld és szerethető helyé tenni, főbb műszaki tartalmak: kényelmes várakozóhelyek kialakítása, akadálymentesítés, fák telepítése, élő ágyások kialakítása, gyalogos-kerékpáros zóna kialakítása, növényfuttató falak kihelyezése. A 2023 végén lezajlott véleményezésen beérkezett észrevételeket, igényeket beépítettük a tervekbe. A hozzájárulások legnagyobb része beszerzésre került,

A végleges, engedélyes kiviteli tervek elkészítését követően költségvetési lehetőségektől függően születhet döntés a megvalósítás időzítéséről.

9.2.5. Békési utca, Kölcsey utca és Scheiber Sándor utca megújítása

A Békési utca, a Kölcsey utca és a Scheiber Sándor utca a józsefvárosi Palotanegyed és a Gutenberg teret köti össze a József körúttal, a Rákóczi térrel és a Csarnok negyeddel. A 4-es metró és a körüli villamosok irányából érkezők számára ezek az utcák a Palotanegyed kapuját jelentik. Az Önkormányzat szeretné a három utcát megújítani, és kényelmes, biztonságos gyalogos és kerékpáros útvonalat kialakítani annak érdekében, hogy zöldebb, vonzóbb környezetben lehessen használni ezeket az utcákat.

A Gutenberg tér és a József körút, Rákóczi tér közötti utcákat a kiemelt gyalogoshálózati szerepükhöz igazodó módon kell kialakítani, biztosítva a gyalogosok elsőbbségét, kényelmét és biztonságát, teret adva többféle közterület-használatnak, kitelepülésnek, egyúttal biztosítva a kerékpáros közlekedést, valamint a gépjárműforgalmat csillapított, lassított módon, a fizikai

kialakítással óvatos haladásra ösztönözve. Főbb célok: széles járdák, gyalogosok biztonságát szolgáló keresztezések, az útpálya felemelése a járda szintjére, egyirányú, csillapított gépjárműforgalom. Kétirányú kerékpározhatóság a Békési utcában és a Kölcsey utcában, tér kialakítása a Békési utca és a Kölcsey utca találkozásánál, faültetés a Békési utcában és a Kölcsey utcában, valamint a teresedésen, további zöldfelületek, ágyások kialakítása, egyoldali párhuzamos parkolás, új, a Palotanegyedben máshol is alkalmazott burkolatok, köztéri berendezési tárgyak. A vázlatterveket 2023-2024 fordulóján véleményezhették az érintettek, a beérkezett visszajelzések nagyarányú támogatást mutattak, az észrevételeket beépítettük a kiviteli tervekbe, A végleges, engedélyes tervek 2025. év elején leszállításra kerültek.

A költségvetési lehetőségektől függően születethet döntés a megvalósítás időzítéséről.

9.2.6. Egészséges utcák program

2023. november 28-án a Széchenyi Terv Plusz keretében megjelent az „Egészséges utcák program” felhívás Budapest Főváros kerületi önkormányzatai számára.

Ennek keretében olyan, közterület-megújításra vonatkozó projektek támogathatóak, amelyek egy közbenső kereszteződést tartalmazó utcára vagy utcaszakaszra vonatkoznak, és az alábbiakat tartalmazzák:

- gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztése, a gépjárműforgalom csillapítása, akadálymentesítés,
- zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, ökológiai szempontok érvényesítése,
- befogadó, közösségi aktivitást ösztönző közterületek létesítése.

Projektenként 250 millió forint és 2,5 milliárd forint közötti támogatás igényelhető, mely támogatás vissza nem térítendő. Önerő nem szükséges, és a teljes összeg megigényelhető előlegként. A projektek fizikai befejezésére a megkezdéstől számított 48 hónap áll rendelkezésre.

Az Önkormányzat számos közterület-megújítási tervezést indított az elmúlt években annak érdekében, hogy megfelelő minőségű tervek álljanak rendelkezésre. Az Egészséges utcák program egy olyan forráslehetőség közterület-megújítások megvalósítására, amely határozott tartalmi, minőségi elvárásokat fogalmaz meg azzal kapcsolatban, hogy milyen típusú átalakításokat támogat.

Az Egészséges utcák pályázatra négy utcát adott be az önkormányzat:

- Német utca,
- Dankó utca,
- Illés utca, valamint
- Práter utca (Szigony utca és Illés utca közötti szakasza) megújításának tervezése.

Mind a négy tervezés során elkészültek az utcák vázlattervei. A vázlattervek lakossági véleményezése lezajlott, az Illés utca esetében 2022 végén, a másik három utcával kapcsolatban 2023 végén, nagyarányú lakossági támogatás látható a közterületek egészséges és biztonságos átalakítása mellett.

A Rév8 Zrt. elkészítette a támogatási kérelmek benyújtásához a dokumentumokat. A támogatási kérelmek benyújtásának módosított határideje 2024. szeptember 30-a volt, a terveket benyújtották. Ezt követően kerül sor a benyújtott pályázatokról szóló döntésre, majd a támogatási szerződések megkötésére, várhatóan 2025 folyamán. A támogatott projekteket második körben is be kell nyújtani tervzsűrire az engedélyezési tervek véglegesítését megelőzően.

A támogatási szerződés megkötését követően várhatóan fél éven belül véglegesíthetők a tervek, ezt követően kerülhet sor a kiviteli közbeszerzési folyamatra, majd a megvalósításra.

9.2.7. Illés utca megújítása

Az É-D-i irányú utca az Orczy kertet és a Kálvária teret (Üllői út, Korányi Sándor utca és a Baross utca között), és jelentős nagyságú zöldfelületeket köt össze, DNY-i irányból a Fűvészkert és a Losonci tér zöldfelületei fűződnek fel, ÉK-ről pedig a Kálvária tér. A széles utca kapcsolatot termet rekreációs lehetőségek, pihenő- és játszóterek, lakóterületek és intézmények, szolgáltatások, üzletek között. A gépjárműforgalmi hálózatban gyűjtőúti szerepe van, de a kerékpáros hálózatban is egy kiemelt útvonal része.

Az Illés utca környezetében számos fejlesztés történt és van még tervben. A Corvin sétányhoz kapcsolódó utcák megújítását követően átépült a Práter utca középű szakasza, és tervben van a Szigony utca és Illés utca közötti szakaszának átalakítása is. A Baross utca túloldalán a Dankó utca átépítésére is elkészültek a tervek, ami az Illés utca közvetlen északi folytatását jelenti. Az Illés utca csatlakozik a Losonci tér közelmúltban történt megújításához, a Ludovika Campus – Orczy park fejlesztéseihez és a Semmelweis Egyetem Science Park fejlesztéséhez is. Az Illés utca fizikai kialakítása jelenleg az autókra optimalizált kialakítás üzenetét mutatja. Széles, egyenes útpályája gyors haladásra ösztönöz, amely hatást fokozzák a homogén, aszfaltozott

úttest részét képező parkolósávok. Az utca keresztezése a gyalogosok számára a legtöbb helyen nem biztonságos. Az utca értéke a kétoldali zöltsáv és jelentős lombtömeggel rendelkező fasor, azonban a zöldfelületek rossz állapotúak, egyes fák egészségi állapota gyenge, a fasor néhol foghíjas.

Az Illés utca megújításának célja egy biztonságos, egészséges és otthonos közterület létrehozása, ami kapcsolódik Józsefváros gyalogos- és kerékpáros-barát közterület-hálózatába, valamint a zöldinfrastruktúra hálózatba is.

Az utca felújítása várhatóan az alábbi műszaki tartalommal, valósulhat meg:

- külön parkoló-, gyalogos- és kerékpársáv kialakítása és autós-, gyalogos- és kerékpáros forgalom kiszolgálására egyaránt alkalmas közterület kialakítása,
- közműhelyzet függvényében fák, fasor, növények, ágyások telepítése és az ezekhez szükséges öntözőhálózat kialakítása, a megtápláláshoz szükséges vízbekötés, valamint közterületi vízóra akna kiépítése,
- ülőbútorok, szemetesek, ivókút, kutyapiszokgyűjtők és kerékpártámaszok elhelyezése,
- a csapadékvíz elvezetés rácsos folyókéval való elvezetése,
- a korábbi tervhez képest több fa telepítése a közművek figyelembevételével,
- különös tekintettel a kerékpár- és a gyalogos közlekedés biztonságos elválasztására: 3 m-nél nem szélesebb forgalmi sáv, 2 m-nél nem szélesebb parkolósáv
- a kerékpársávok folytatásának vizsgálata (a Fűvészkert oldalán és az átellenes oldalon a Korányi Sándor utcai körforgalomnál a semmi fut; a Kálvária térenél nincs ábrázolva a csatlakozás)
- a Práter utca – Kőrös utca kereszteződésnél a Práter utca 118. sz. épület elé bekanyarodó gyalogossáv szükségességének felülvizsgálata
- a csatlakozó utcák legalább utcaszegély szerinti ábrázolása, mivel ennek hiányában nem lehet az Illés utca forgalmi- illetve gyalogossávjainak helyes csatlakozását ellenőrizni
- a Korányi Sándor utcai körforgalomnál az NKE felé még egy zebra elhelyezése, mert itt lesz a Campus új bejárata: a körforgalmi elrendezés úttervezői felülvizsgálata a sebességcsökkentés és a gyalogosbiztonság alapelveivel – jogszabályilag lehetséges legszűkebb kanyarodó ív használata, az átkelés minél keskenyebb forgalmi sávokon való biztosítása
- Fűvészkert bejárat előtti teresedés hangsúlyosabbá tétele

A felújítás terveit az Önkormányzat lakossági véleményeztetésre bocsájtotta 2022 év végén. Az utca megújításáról szóló tervet is benyújtottuk az Egészséges utcák pályázatra, a pályázat eredménye várhatóan 2025-ben derül ki.

A kivitelezésre a pályázati döntéstől függően kerülhet sor.

A pályázatról részletesebben itt olvashat:

<https://jozsefvaros.hu/otthon/hirdetotabla/hirek/2024/03/tamogatas-az-egeszseges-utcak-programra/>

9.2.8. Német utca megújítása

A Csarnok negyed egyik fő utcája (összeköti Rákóczi teret és a Horváth Mihály teret) megújításának célja, hogy a humanizált közterülethálózatot kiterjesszük, egy kényelmesen sétálható, igényes, fásított, zöld útvonalat hozzunk létre, amely közösségi teret biztosít a Németh László Általános Iskolának, valamint az itt lévő intézmények és üzletek számára kellemes, biztonságos környezetet ad. Főbb konkrét célok: egyirányú, csillapított gépjármű forgalom a József utcától a Rákóczi tér, illetve a Horváth Mihály tér felé, két irányú kerékpározhatóság az utca teljes hosszában, a Németh László Általános Iskola előtti utcarész fokozott védelme, egy olyan teresedés, vagyis iskolautca kialakítása, ami elsősorban a diákoké, tanároké, szülőké, gyalogosoké, széles járdák, a gyalogosok biztonságát szolgáló kereszteződések kialakítása. A járdák szintjére emelt útburkolat; kétoldali párhuzamos parkolás megtartása, kivéve az iskola előtti szakaszon; a lehető legtöbb fa telepítése és zöldfelületek, növényágások kialakítása a parkolósávban; új burkolatok és köztéri berendezési tárgyak a Bacsó Béla utca kialakításával összehangoltan. A vázlatterveket 2023-2024 fordulóján véleményezhették az érintettek, a beérkezett visszajelzések nagyarányú támogatást mutattak, az észrevételeket beépítettük a kiviteli tervekbe. A végleges, engedélyes tervek 2025. év elején leszállításra kerültek.

A kivitelezésre a pályázati döntéstől függően kerülhet sor.

<https://jozsefvaros.hu/otthon/varosfejlesztes/nemet-utca-megujitasa-tervezes/>

9.2.9. Dankó utca megújítása

A Mátyás teret és a Kálvária teret összekötő Dankó utca Az utca sokak számára fontos, de jelenleg nem igazán barátságos. A megújítás célja a kerület humanizált közterülethálózatának kiterjesztése, a Mátyás tér és a Kálvária tér között egy biztonságos, vonzó, fásított útvonal

létrehozása, amely csillapított gépjárműforgalmával kényelmes a gyalogosok számára, valamint kerékpáros útvonalként is működik. Főbb konkrét célok: egyirányú, csillapított gépjármű forgalom, két irányú kerékpározhatóság az utca teljes hosszában, széles járdák, a gyalogosok biztonságát szolgáló kereszteződések kialakítása, a kereszteződésekben és azok között több helyen az útpálya felemelése a járda síkjába, kétoldali párhuzamos parkolás megtartása, kivéve a Dankó utca 9-15. szám intézményei előtti szakaszon; A lehető legtöbb fa telepítése és zöldfelületek, növényágyások kialakítása a parkolósávban; új burkolatok és köztéri berendezési tárgyak. A vázlatterveket 2023-2024 fordulóján véleményezhették az érintettek, a beérkezett visszajelzések nagyarányú támogatást mutattak, az észrevételeket beépítettük a kiviteli tervekbe. A végleges, engedélyes tervek 2025 év elején leszállításra kerültek. A kivitelezésre a pályázati döntéstől függően kerülhet sor.

9.2.10. Práter utca Szigony utca és Illés utca közötti szakaszának (külső Práter utca) megújítása

A Losonci negyedben megújult a Losonci tér, a Corvin negyedben pedig hamarosan befejeződik a Práter utca Szigony utca és Leonardo da Vinci utca közötti szakasza. Ezeket a beavatkozásokat egészíti ki és köti össze a Práter utca Szigony utca és Illés utca közötti szakaszának átalakítása. A terv tartalmazza a zöldfelületek bővítését, a burkolatok cseréjét és a biztonságosabb közlekedés elősegítését, hozzájárulva egy barátságosabb és zöldebb utcaképhez, biztonságosabb közlekedéshez.

Főbb célok: széles járdák, gyalogosok biztonságát szolgáló kereszteződések. Az útpálya felemelése a járda szintjére a kereszteződéseknel; 31 db várostűrő fa telepítése, Illés utcáig tartó zöldsáv kialakítása élő növényekkel és cserjékkel, hulladékgyűjtők, kerékpártárolók és köztéri bútorok kihelyezése, megújuló közvilágítás kandeláberekkel, sebességcsökkentés, óvatosabb közlekedésre ösztönző fizikai kialakítás, kőburkolat a kereszteződésekben, járdákon, az ágyások mellett és a parkolósávban, új aszfaltburkolat az útpályán. A vázlatterveket 2024 elején véleményezhették az érintettek, a beérkezett visszajelzések nagyarányú támogatást mutattak, az észrevételeket beépítettük a kiviteli tervekbe. A végleges, engedélyes tervek 2025. év elején leszállításra kerültek. A kivitelezésre a pályázati döntéstől függően kerülhet sor

9.2.11. Baross utca végén zöldsáv felújítása

2023-ban a Józsefvárosi Részvételi Költségvetés egyik nyertes ötlete az *Orczy tér élhetőbbé tétele* tárgyú projekt volt. Ehhez az RK projekthez kapcsolódóan továbbá a Baross utca Lujza és Dobozi utcák közötti szakaszán lévő jelenlegi elhanyagolt fasoros zöldsáv rendezését

szeretnénk megvalósítani a zöldfelület rendbehozatalával, karbantartásával, kukák kihelyezésével. További faültetés, jelentős átalakítás nem történik. A fák élőhelyének javítása érdekében a talaj lazítása, komposztos termőtalaj bekeverése, illetve herével kevert, vegyes virágmagos extenzív fenntartású gyepfelület kialakítását végeznénk el. A zöldfelületeken történő átjárást, taposást, az azokat körülvevő alacsony mogyorófonatos kerítések építésével kerüljük el. A zöldsávot különböző távolságokban (a csatlakozó kapubejáratokra hangolva) megszakítja egy-egy tipegőköves átjáró. Ezen kívül a zöldsávot a parkoló felől egy 1 m széles murvás sáv szegélyezi, ami lehetővé teszi, hogy a kutyasétáltatók el tudjanak haladni a zöldsáv mellett. Szintén murvás sáv választja el a magasra növő gyepfelületet a szervizúttól, ami miatt nem szükséges a gyep intenzív kaszálása.

A zöldfelület fenntartását kerületünk vállalja.

A fenti területekre a vonatkozó elképzelések koncepciói elkészültek, a Fővárosi engedélyek, hozzájárulások beszerzése folyamatban van.

9.2.12. II. János Pál pápa tér

A II. János Pál pápa téren található park Józsefváros egyik legizgalmasabb, legszabadabb és leginkább sokszínű zöld területe. Nagyon sokan nagyon sokféle célból használják – sportolásra, pihenésre, játékra, kutyasétáltatásra vagy akár szórakozásra. Az Önkormányzat szeretné a parkot fokozatosan megújítani annak tulajdonosával, a Fővárosi Önkormányzattal együttműködésben. Célunk, hogy a különböző felhasználói csoportok – gyerekek és felnőttek, idősek és fiatalok, szegényebb és jobb módúak, kutyások és nem kutyások – igényeit a lehető legjobban felmérjük, majd ezeket összehangolva egy olyan parkot hozzunk létre, amelyben mindenki otthon érzi magát és amelyben a józsefvárosiak egymást és a teret tiszteletben tartva, a zöldfelületeket óvva tudják a számukra kedves tevékenységeket végezni.

A park teljes körű felújítása nagy anyagi befektetést igényelne, amelyre most egyik önkormányzatnak sincs fedezete, ezért kezdetben kisebb léptékű, de az együttélést, közös használatot segítő beavatkozásokat tervezünk. A 2022-es részvételi költségvetésben Józsefváros lakosai 10 millió forintot szavaztak meg a park kutyabarát fejlesztésére, továbbá az Önkormányzat ezen felül eddig kb. 30 millió forintot irányzott elő a park fejlesztésére, ebből valósul meg az új öntözőrendszer első üteme.

2023-ban a Józsefvárosi Önkormányzat lakossági igényfelmérést folytatott a II. János Pál pápa tér fejlesztéséről, szakmai-lakossági munkacsoportok is közreműködtek, ennek a folyamatnak

a során állítottuk össze a végleges fejlesztési tervet. Az igényfelmérés eredményét közzétettük, azóta pedig rendszeresen írjuk meg, hogy hol tart a tér fejlesztése, a különböző fejlesztések milyen státuszban vannak.

2024 októberében lakossági fórumot szerveztünk, melyen kérdéseket lehetett feltenni, véleményezni az intézkedéseket.

<https://jozsefvaros.hu/downloads/2023/10/javaslatcsomag-ii-janos-pal-papa-ter-fejlesztesrol-pdf.pdf?ver=20231027135155>

A fejlesztési csomag célja a tér kihasználtságának növelése és az azt használó közösségek együttélésnek segítése. A fejlesztések új integrált és interaktív kutyás tér kialakítását, a meglévő kutyafuttatók felülvizsgálatát és fejlesztését célozzák, valamint lehetővé tennék a parkban található ivóutak és szemetesek átalakítását, és vizsgálnák azt, hogy hogyan lehetne növelni a park öntözött felületeit. A lakossági visszajelzések alapján az elsődleges szempont az azt használó - nem csak kutyás! - közösségek bevonása. A park kihasználtságából adódó konfliktusok kezelése csak olyan folyamaton keresztül lehetséges, amely nemcsak figyelembe veszi a park használóinak véleményét, hanem valódi infrastrukturális fejlesztések megvalósításával reagál a felmerülő igényekre is. A parkban jelenleg is aktív kutyás közösség működik, amely az ide járó kutyások szemléletformálását és bevonását végzi. A részvételi folyamat célja, hogy több használó csoport is közösséggé szerveződve vegyen részt a park fejlődésében és az így teremtett értékekre közösen vigyázzunk.

Főbb műszaki tartalom a részvételi költségvetés keretéből:

- ivóutak telepítése
- szemetesek átalakítása
- kutyafuttatók felhasználóbarát átalakítása

Műszaki tartalom egyéb keretből:

- térfigyelőkamera-fejlesztés
- öntözőrendszer kialakítása
- gyepesítés
- csőszház közösségi dekorációja

Az elképzelések között szerepel a tér szélén zöldfelületi sáv kialakítása is összhangban az ott kialakítandó, gyalogos közlekedés biztosítását szolgáló területek átalakításával.

9.2.13. Népszínház utca fásítása és új gyalogátkelők kialakítása

2023 májusában írt ki az Önkormányzat beszerzést a Népszínház utca fásításának megtervezésére. A nyertes tervezők az egész utcán vizsgálták a sűrűn futó közművezetékek mellett a fák telepítésének lehetőségét. A 2024 elejére elkészült és hozzájárulásokkal rendelkező tervek alapján 36 talajkapcsolatos fát és körülbelül 4400 évelő növényt tudunk elültetni a kivitelezési közbeszerzés lefolytatása után.

2023 őszén két gyalogos-átkelőhely tervezése is megkezdődött a Népszínház utcában, a Kiss József utca és Fecske utca között, illetve az Alföldi utca és a Kis Fuvaros utca közötti biztonságos átkelési lehetőség megteremtése érdekében. 2024 végére kapták meg a tervek az összes szükséges hozzájárulást és engedélyt.

A fásítás a gyalogos-átkelőhelyek megvalósítása a következő időszakban várható.

9.2.14. Iskolautcák

Józsefvárosban 40 olyan közintézményben foglalkoznak kiskorú gyerekek nevelésével foglalkoznak. A 2022 őszén elfogadott gyerekbarát koncepció hat alapelvet fogalmaz meg: tiszta és zöld, élhető és játékos, biztonságos és megtartó, bevonó és megmozgató, gyarapodó és okos, egészséges és aktív kerületet építünk a józsefvárosi gyerekek számára.

2023 januárjában a Rév8 Zrt. munkatársai egy előzetes igényfelmérő kérdőívet küldtek ki kerületi iskoláknak és óvodáknak. A programban a Trefort Ágoston Gyakorlógimnázium mellett - akivel a Trefort utca kapcsán az Önkormányzatnak hosszú évekre visszanyúló együttműködése van - öt másik iskolával történt egyeztetés arról, hogy milyen feltételek mellett valósulhatna meg hasonló beavatkozás: Németh László Általános Iskola, a Budapest School, a Józsefvárosi Egységes Módszertani Intézet és Általános Iskola és a Deák Diák Ének-zenei Általános Iskola és Gimnázium előtt.

*Az Önkormányzat 2025.évi költségvetésében bruttó 15 millió Ft található iskolautcák céljára.
A képviselő-testület 2025 április 24-én tárgyalja a Józsefvárosi Iskolautca Programot.*

10. Egyéb zöldfelület növelési intézkedések

10.1. Megvalósult fejlesztések

10.1.1. Cinka Panna kert

2024 májusára elkészült a Cinka Panna kert, a Magdolna negyed új, zöld pihenőkertje.

A Koszorú és a Magdolna utca sarkán található önkormányzati telek Józsefváros egy sűrűn beépített részén található. A telek korábban részben parkolóként funkcionált, így az Önkormányzat azt a döntést hozta, hogy egy olyan parkot alakít ki rajta, amely kikapcsolódási lehetőséget teremt a kisgyerekekkel és kutyával érkezőknek is.

A kialakítandó kert terveit a lakosság 2022 november 7. és december 4.-e között véleményezhette. A lakossági igények, vélemények figyelembevételével 2023-ban elkészültek a saroktelek átalakításának végleges tervei. 2024 márciusában az Önkormányzat úgy döntött, hogy a kertet Cinka Pannáról fogja elnevezni, ezzel folytatva azt a 2020-ban elindított hagyományt, hogy minden évben a nemzetközi nőnap tiszteletére korábban névtelen közterületeket nevez el a közéletben, művészetben vagy éppen tudományban fontos szerepet betöltő nőkről.

A park a telek négyzetes alakját hasznosítva egy keresztirányú ösvénnyel vezeti át a gyalogosokat a két utca között. Az így kettéosztott terület több funkció elkülönítését teszi lehetővé. A telek utca felé eső részén esőkertet építettünk ki. A tervek alapján az Önkormányzat szeretne volna hasznosítani a szomszédos épületről lefolyó esővizet, azonban ehhez a szomszédos ház beleegyezése lett volna szükséges, amit nem kaptunk meg. Az esőkerten tanösvény vezet át, valamint rovarhotel is van benne.

A telek másik oldalán két terület különül el. A Magdolna utca felé eső részen egy kültéri tanteremet alakítottunk ki, ahol krétafal, pódium, hálós ülőfelület és padok teszik lehetővé az alternatív oktatást. A telek Koszorú utca felőli végén különböző alakzatú ágyásokban évelő növényeket ültettünk, amelyek körül, a szomszédos telek fala mentén további ülőfelületeket alakítottunk ki.

A Cinka Panna kert tárt kapukkal várja a józsefvárosiakat minden nap 7 és 21 óra között.

10. ábra: Cinka Panna kert, 2024.

10.1.2. Tömő utcai kutyaftuttató

Lakossági kezdeményezésre 2023 áprilisától a Közösségi Részvételi Iroda munkatársai a Tömő utcában és a környéken lakókat kérdezték arról, szeretnék-e kutyaftuttatót a területre.

Az igényfelmérésen adott válaszok megerősítették az Önkormányzat szándékát, hogy egy új kutyaftuttatót telepítsen a Tömő utca 40-46. melletti zöld területre.

Az új kutyaftuttató kivitelezése 2023. október 24-én indult és 2024 januárjában fejeződött be. Az új kutyaftuttató paddal, ivókúttal, szemetessel és világítással felszerelt. Kerítésére belátásgátló háló került, tavasszal pedig növényeket ültettünk a lakások irányába a futtatón kívülre. Ezen felül a futtatóba tájékoztató táblák és egyedi, kutyaürülék-gyűjtő zacskókat tároló postaládák kerültek kihelyezésre.

10.1.3. Kálvária tér - volt Shell kút helyszínének felszíni rendezése

2024-ben elbontásra került a Kálvária téri Shell benzinkút. A művelet során a felépítmények és nagy felületű burkolatok bontása történt meg, majd a veszélyes folyadékot tároló tartályok veszélymentesítésére és megszüntetésére is sor került.

A bontást követően a területen 12 új parkolóhely létesült a szervízút felőli oldalon, halszállkás rendszerben. A terület többi részén zöldfelületet alakítottunk ki, 17 db fát telepítettünk. A fásítás

magába foglal egy nagyobb egyedekből, összesen 10 db hársfából álló fasort a Baross utca mentén, illetve a parkoló állásokkal egy vonalban futó, kisebb egyedekből álló, összesen 7 db gyertyánból álló fasort. A megvalósult zöldfelület mérete 615 m².

10.1.4. Magdolna utca, Dankó utca és Dobozi utca közötti zöldítése

A Magdolna utca Dankó utca és Dobozi utca közötti zöldítése 2023-ban a Józsefvárosi Részvételi Költségvetés egyik nyertes ötlete volt. Az Önkormányzat a Rév8 Zrt. csapatát bízta meg az utca zöldítésének megtervezésével. 2024. november végén 11 növényládát helyeztünk ki az útszakaszra, amelyekbe galagonyafákat és évelő növényeket telepítettünk.

A tervezés során kiderült, hogy a mélyben futó közművek miatt szabadföldbe nem tudunk fákat telepíteni. Ez csak akkor lett volna megvalósítható, ha a közműveket áthelyezzük, de ennek költsége meghaladta az ötletre szánt összeget. Ezért vízmegtartó réteggel rendelkező növényládákat választottunk, amelyekbe fákat és évelő növényeket lehet telepíteni.

A növények hozzájárulnak ahhoz, hogy tisztább legyen a levegő és árnyékosabb, hűvösebb legyen az utca a nyári melegben, ahol semmilyen zöldfelület nem volt.

11. ábra: Magdolna utca fásítása, 2024.

10.2. Tervezett fejlesztések

10.2.1. Rókus kápolna előtti fővárosi terület

A közösségi költségvetés több nyertes ötlete is a budapesti betonfelületek zöldítésére és árnyékosabbá tételére vonatkozott. A Szent Rókus-kápolna előtti terület rendezése várhatóan 2025 májusban lesz kész. Az „Utcák árnyékolása növényzettel”, valamint a „Több növényzet a belvárosban” nyertes ötletek egyik megvalósulása a Szent Rókus-kápolna előtti betonfelület feltörése, és fás, árnyékos pihenőtérre alakítása.

Az elhatárolt pihenőtér új zöldfelületén a tervek szerint négy oszlopos korai juhart és biodiverz évelőfelületeket telepítenek, valamint pihenőpadokat helyeznek ki 2025-ben.

12. ábra: Rókus kápolna előtti terület zöldítése, 2025.

10.2.2. Rókus kórház előtti zöldterület, Gyulai Pál utca

Jelenleg fővárosi kezelésben van, kezdeményezzük az üzemeltetés átvételét a fővárostól. Az Önkormányzat tervei szerint az eddig közforgalom elől elzárt zöldterület közhasználatú

parkként funkcionálna, új lehetőséget teremtve a környéken élők pihenésére, feltöltődésére. A mellette lévő kutyafuttatón új bejárat megnyitása tervezett.

Jelenleg a koncepció előkészítése és a Fővárossal történő egyeztetés zajlik.

10.2.3. Pál utca fásítása

A Pál utca fásítása a 2023-as Községi Költségvetés nyertes ötlete. Az ötlet célja, hogy egy zöldbb biztonságosabb, utcát teremtsen. Jelenlegi állapotában az utcában nincsenek zöldfelületek, fák, amik egészségesebb környezetet teremthetnének, árnyékot biztosíthatnának az itt élők és idelátogatók számára. Továbbá a járdák szélessége nem teszi lehetővé a diákcsoportoknak, hogy biztonságos keretek között és a járókelőket sem zavarva ismerhessék meg a Pál utca és a Grund történetét.

Tervezés folyamatban van.

10.2.4. József-Német kert fejlesztése

A 2023-as Községi Költségvetés nyertes ötlete: a József utca – Német utca találkozásánál 2023-ban civil kezdeményezés által kialakított kert akkor szolgálná igazán az itt élők igényeit, ha nemcsak kívülről csodálhatnánk, hanem közvetlenebbül is használhatóvá válna.

A projekt célja egy új zöldsáv létesítése és környezet-átalakítása a parkolósáv területének maximum 50%-ig történő hasznosításával a meglévő zöldterület/kert mellett, valamint a már meglévő zöldterület/kert berendezése és fejlesztése (lépcső létrehozása, utcabútorok) egy multifunkcionálisan használható, biodiverz zöld-közterület kialakítása.

Tervezés folyamatban van.

10.2.5. Zöldítéssel egybekötött járda- és járdasziget rendezése Nagyfuvaros utca egy szakaszán

A 2024-es Részvételi Költségvetés egyik nyertes ötlete a Nagy Fuvaros utca Déri Miksa utca és Mátyás tér közötti szakaszán a buszmegálló körüli beton háromszögek zöldítéséről és a fák közötti zöldsávok kialakításáról szól.

A program előkészítése folyamatban van.

10.2.6. Csarnok negyedi utcák zöldítése

A 2024-es Részvételi költségvetés egyik elfogadott ötlete a Csarnok negyed több utcájának zöldítése a különböző adottságú utcák lehetőségeinek figyelembevételével, épített

magaságysokkal, planténerekkel, egységes zöld arculatot adva a programban érintett utcáknak.

Jelenleg a program előkészítése zajlik.

10.2.7. Magdolna 28. sz. alatt Közösségi kert és nyitott tér kialakítása

A 2024-es Részvételi költségvetés egyik elfogadott ötlete, a kiválasztott telek megnyitásával új, közösségi fenntartású zöldterület jönne létre, amely kapcsolatot tudna teremteni a tavasszal újra megnyíló Dankó udvarral.

A tervezés folyamatban van.

10.2.8. Kőrös utca zöldítése

A 2024-es Részvételi költségvetés egyik elfogadott ötlete a Kőrös utca meglévő lehetőségeinek figyelembevételével, a parkolóhelyek megőrzésével, a Diószegi utca és az Orczy út közötti szakasz zöldítését célozza az ötlet, magaságysok, zöldsávok kialakításával.

A tervezés folyamatban van.

10.2.9. Zöldfalak és zöldvitorlák (Losonci, Százados, Ganz és Orczy negyed területén)

A 2024-es Részvételi költségvetés egyik elfogadott ötlete a zöldfalak, zöldvitorlák kialakítása. A városi hőhullámok enyhítését és a hőségben árnyék megteremtését célzó (természetes) zöldfelületek (falak, egyéb zöld árnyékolók) megvalósítása magában foglalná a konkrét helyszínek kijelölését, előzetes felmérést is, valamint a kialakítást és a fenntartást a tervezett költségkereten belül.

Jelenleg a program előkészítés alatt áll.

11. Közösség és zöld

11.1. Közösségi kertek

11.1.1. Grundkert

2021. júniusban született döntés az Önkormányzat tulajdonát képező Magdolna utca 24. szám alatti 722 m² alapterületű üres ingatlanon klímavédelmi és közösségépítő célból közösségi kert kialakítására irányuló együttműködési megállapodás megkötéséről a Grundkert Környezettudatos Közösségfejlesztő Egyesülettel. A kertben 35 parcellát és 4 magaságysat

művelnek a kerttagok. A felszabadult helyekre annyi jelentkező volt, hogy kerületen kívülről már nem is tudtak senkit fogadni. Az együttműködési megállapodást 2023-ban az Önkormányzat meghosszabbította az Egyesülettel. A Grundkert nagyon jó szakmai kapcsolatot ápol a szomszédos Dankó Udvarral és az Auróra Klímakerttel is. 2024-ben a Grundkert részt vett a Szomszédünnepen és a Községi Kertek éjszakáján is nyitva tartotta kapuit az érdeklődők előtt.

11.1.2. Tolnai kert

2020 szeptemberében nyílt meg a Tolnai utca 23. sz. alatti park pihenőkertként. Az Önkormányzat közösségi kertje a Rév8 Zrt. szakmai felügyelete mellett, a JGK Zrt. fenntartásában működik.

A 2020-ban létesített kert közösségi tervezéssel újult meg 2021-ben. A korábban zárt közösségi kertből egy mindenki számára nyitott, közösségileg fenntartott közterületté vált, amelyet bárki látogathat a hét bármelyik napján. A kert 600 négyzetméter alapterületű, benne 9 db, 2-3 négyzetméteres parcellával. A Tolnai kertben rendszeresen szerveznek nyilvános szakmai, kertészeti, közösségi előadásokat, eseményeket. A területen honos fajtákat előtérbe helyezve, a városi állatvilág számára is kedvező, beporzóbarát kertet alakítottak ki, fűszernövényekkel, gyógy- és dísznövényekkel, komposztálási lehetőséggel. Kerti csap, piknikasztalok, madáretető és -itató, biciklitároló, eszköztároló elérhető a kertben. A kert az elmúlt években is több közösségi program helyszíne is volt, továbbá két kerületi óvoda is vállalta ágyások gondozását a kertben.

13. ábra: Tolnai kert

11.1.3. Kőrös Kert

Az Önkormányzat a Kőrös utca és a Kálvária utca sarkán új közösségi kertet hozott létre 2024-ben a KÉK – Kortárs Építészeti Központ szakmai vezetésével és koordinációjával. Az új közösségi kertben 40 + 4 parcellát alakítottunk ki. A kertben ezenkívül új fákat is telepítettünk, valamint évelőágyásokat is kialakítottunk. A kertben helyet kapott egy közösségi komposztáló, több piknikasztal és egy szerszámtároló is. 2024-ben számtalan közösségi programot szerveztek. A kert kistermelői piac átvevő pontként működik, havonta nyílt napokat tartanak a nagyközönség részére, áprilistól, októberig közösségi komposzt leadó pontot üzemeltetnek. A kert részt vett a Közöségi Kertek Éjszakája rendezvényen is. A kert kialakítása, a közösségi programok szervezése és a játszóeszközök beszerzése a VEKOP-6.2.1-15-2016.-00013 azonosító számú városrehabilitációs program részeként valósult meg.

14. ábra: Burjánzó zöldségek a Kőrös Kert magasságaiban -2024

11.1.4. Vajda Péter közösségi kert

A 2023-as részvételi költségvetés egyik nyertes ötlete volt a Vajda Péter Ének-zenei Általános és Sportiskola mögötti zöldterület (egykori tenispálya) üres telkén közösségi kert létrehozása.

Az ötlet a terület zöldfelületeinek rendezését, a közösségi kertészet lehetőségeinek megteremtését javasolta. A tervezői alkalmakat a Közöségi Részvételi Iroda és a Rév8 Zrt. közösen koordinálta. A kert tervei a közösséggel közös folyamat eredményeként elkészültek. A kivitelezés 2024 őszén indult és 2025 januárjában készült el. A kertben összesen 24 db magaságyás és 5 db szabadföldi parcella került kialakításra. Elültetésre került 11 db gyümölcsfa: alma, körte, birs, meggy, cseresznye, szilva, füge, naspolya, kajszi fajtákból, ezen felül gyümölcsTERMŐ cserjék, szeder, málna, josta, ribizli, feketeribizli, egres, továbbá 4 komposztáló láda, szerszámtároló, polikarbonát termesztőház, esővízgyűjtő tartály, kerti tűzrakóhely is helyet kapott a parcellák mellett.

15. ábra: Elkészült a közösségi kert a Vajda Péter Ének-zenei és Sportiskola udvarán

11.1.5. Mikroparkok

A „Mikroparkokkal a nyári hőség ellen” téma a 2022-es részvételi költségvetés egyik nyertes ötlete volt.

A város sűrű, felszínhez közeli közműhálózata sok esetben nehezíti a fásítás lehetőségét olyan utcák esetében is, ahol az utca szélessége egyébként megengedné azt. Az ötlet célja az volt, hogy kísérleti jelleggel olyan mikroparkokat telepítsen az önkormányzat, amelyek egyszerre szolgálnak ülőfelületként, adnak otthont zöldfelületeknek és nyújtanak árnyékot a közlekedőknek. A mikroparkok apró zöldfelületek, amelyek ugyan nem helyettesítik a

hagyományos, nagy zöldfelületeket, ugyanakkor egy kis teret adnak vissza a városon belül a városlakóknak, biztonságosabb, érdekesebb utcákat hoznak létre és elviselhetőbbé teszik az egyre változékonyabb időjárási viszonyokat mindenki számára. A program keretében öt darab mikropark telepítésére került sor:

A mikroparkok főbb műszaki tartalma:

- zöld növényzet – évelők magaságysokokban
- ülőalkalmatosság
- hulladékgyűjtő
- esetenként biciklitároló, információs pont, csikktartó

A mikroparkok gazdái közül többen indultak a Fogadj örökbe egy közterületet! elnevezésű pályázaton a mikroparkok örökbefogadásáért. A pályázók anyagi támogatást kaptak, így még könnyebben tudják gondozni ezeket a zöldfelületeket.

- Nap utcai mikropark
- Népszínház utcai mikropark
- Molnár Ferenc téri mikropark
- Magdolna utcai mikropark
- Szigetvári utcai mikropark

16. ábra: Magdolna utcai mikropark – 2024

17. ábra: Mikropark a Biztos kezdet gyerekháznál - 2025

A Százszorszép óvodával és a Nem Adom Fel Kávézó és Étteremmel tervezett Magdolna utcai mikroparknál befejeződött az óvoda felújítása, a mikroparkot gondozzák a kisebb-nagyobb kezek, a két szervezet együtt ápolja a növényeket.

A Biztos Kezdet Gyerekház előtti mikroparkba tavasszal színes virágok kerültek, az ágyás pedig fontos része lett a gyerekház mindennapjainak. Sok szülő arról számolt be, hogy biztonságosabbnak érzik az elindulást, mivel kilépéskor rögtön a mikropark védőöve várja a gyerekeket, nem tudnak véletlenül sem az autók elé szaladni.

A mikroparkok létrehozásának és karbantartásának tapasztalatait hasznosítva a jövőben az Önkormányzat a köztér örökbefogadási program bővítését tervezi, melyben lakóközösségek jelentkezhetnek mikroparkok telepítésére és fenntartására, hogy a különböző utcák adottságainak megfelelően tegyék élhetőbbé Józsefváros utcáit.

11.1.6. József-Német kert (permakultúrás közterületi zöldfelület)

A Civilek a József utcáért lakossági csoport kezdeményezésére és összefogásával valósult meg a Német utca és a József utca sarkán található zöldsávban a hangulatos kis szomszédsági kert, amelyet a közösség tagjai gondoznak a kialakítás (2023. március) óta.

A kerti munkák az Önkormányzat „Fogadj örökbe egy közterületet!” tárgyú pályázatán elnyert összeg segítségével indultak meg. A nyitott közösséghez bárki csatlakozhat.

11.2. Zöldfelület-kezelés

A JGK Zrt. által fenntartott zöldfelületek nagysága a kerületben 127.811 m², a kezelt faegyedek száma: 5390 db, alternatív gyepgazdálkodásba bevont városi zöldfelületek nagysága kb. 4000 m², esőkertek száma 4 db.

11.2.1. Vadvirágos Józsefváros, extenzív zöldfelületek

Józsefváros törekvése, hogy a biodiverzitás növelése érdekében, továbbá ökológiai és fenntartási szempontokat is figyelembe véve növelje azon gyepes felületek számát, ahol egy változatosabb fajösszetételű, csupán minimális beavatkozást igénylő rendszer jöhet létre. Ez a célkitűzés a „Vadvirágos Józsefváros” elnevezést kapta.

Ezeket a felületeket sok esetben nevezhetjük extenzív zöldfelületeknek, beállt állapotban csak minimális mértékben igényelnek gondozást (a kialakítás kezdetén igényel odafigyelést, gyomlálást és gondozást), területén a természeti és ökológiai törvényszerűségek zavartalanul érvényesülnek. Az extenzív területeket nem öntözzük, ezek a zöldfelületek csak a természetes csapadék vízkészletét hasznosítják. Az extenzív területek legfontosabb fenntartási munkája a kaszálás: a gyepfelületeket évente 3-4 alkalommal kell lenyírni, az első kaszálásra júniusban, virágzást követően kerülhet sor. A kaszálék és a növényekben termelődött magvak, szaporítóképletek jellemzően a területen maradnak, így a természetes felújuláshoz szükséges magkészlet helyben marad. A fenntartható kezelési módszer alkalmazásával az intenzív kezelésű zöldfelületekhez képest ezek a gyepek kevesebb energia felhasználásával, minimális környezetterheléssel maradnak szépek és gondozottak. A fenntartás és a beavatkozások nem ütemezetten történnek, hanem szükség szerint, indokolt esetben és a természetes folyamatokat figyelembe veszik. Kísérletképpen 2021-ben a Benyovszky Móric téren már megvalósult, 2023-tól pedig a JGK Zrt. Kertészeti Irodája további helyszíneken valósította meg ezt a gondozási formát összesen kb. 4000 m² területen, a Magyarok Nagyasszonya téren, a FiDo Parkban; Golgota téren és a Vajda Péter utca osztósávjában.

A jövőre nézve is szándékunk, hogy ezen területek nagyságát növeljük.

2025 tavaszán, a Kálvária téren a Shell kút lebontásával felszabadult zöldfelületen telepített fák környezetébe is ilyen vadvirágos társulás kialakítása tervezett.

11.2.2. Önkormányzati tulajdonú házak udvarainak zöldítése

A Lujza u. 34. sz. önkormányzati ház udvarán 2024-ben elbontásra került az udvaron található nagyméretű épületrész. A lakókkal közösen egy egyeztetés eredményeképp született elképzelés alapján a szabaddá vált felület megújul zöldfelületként, gyeppel, évelőkkel, cserjékkel és fák telepítésével.

A tervek elkészítése, és az elképzelés megvalósítása folyamatban van, az új zöldfelület 2025 első felében megvalósul.

11.2.3. Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ (JEK) parkolójának fásítása

2024 őszén a Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ Auróra utcai telephelyén új parkolóhelyek létesültek, melyhez kapcsolódóan 7 db korai juhart telepítettünk az udvarba.

11.2.4. Intézmények udvarainak felújítása

Az Önkormányzat elkötelezett, hogy méltányos, szép és korszerű környezetben folyhasson a gyerekek nevelése, fejlesztése.

Tagóvodáink más-más állapotban vannak, és eltérő felszereltséggel rendelkeznek. A terület ezért fejlesztési keretet határozott meg az óvodák minőségi javítására, amelyek a Magdolna-, a Losonci- és az Orczy- negyedben találhatóak. Két fontos célja van a beavatkozásoknak: a fenntartáshoz szükséges műszaki karbantartások elvégzése, valamint az intézmények külső és belső megjelenésének vonzóbbá tétele.

2024-ben a Baross utca 111/B alatt található Napvirág óvoda udvara teljes egészében megújult. A régi, szűk, kissé eldugott helyen lévő bejárat átkerült a Losonci tér felőli oldalra, amely így kényelmes és fedett belépést biztosít az óvodába.

Az udvaron teljes burkolatsere történt, emellett új, modern játékokat, tárolókat helyeztünk ki, kültéri mosdót, napfénytől védett homokozókat alakítottunk ki, és új cserjék, növények is szépítik a környezetet.

A gyerekek egy új focipályát is birtokba vehettek az udvar hátsó részében. A mai igényeknek megfelelően árnyékolók és újonnan ültetett fák, illetve biztonságos burkolatok könnyítik és teszik élvezetessé az udvar használatát.

A kerítés perforált lemezburkolatot kapott, amelyre - a Losonci térre tervezett zöldítéssel összhangban - kúszónövények fognak felfutni. A zöldfal nemcsak barátságos külsőt, de hűsítést

is biztosít a forró nyári hónapokban. A Napvirág óvoda 2024 őszétől mind külsőleg, mind pedig belsőleg megújulva, modern és korszerű környezetben várja a kerületben élő gyerekeket és szüleiket.

<https://jozsefvaros.hu/otthon/varosfejlesztes/gyerekvirag-tagovoda-udvarfelujitasa/>

2024-ben a Zöld Iroda munkatársai felmérték a kerületben található bölcsődék udvarait, abból a szempontból, hogy milyen lehetőségek adódhatnak az udvarok zöldítésére. Helyszínenként javaslatot tettek arra vonatkozóan, hogy milyen fa- és cserjefajok, kúszónövények és évelők telepíthetők az udvarokba, milyen faápolási munkálatok elvégzése lehet szükséges a már meglévő faállomány megtartása érdekében, illetve a környezeti nevelés fontosságát szem előtt tartva, ahol lehetséges, magaságiasok és madárbarát eszközök kihelyezését is javasolták.

A bölcsődeudvarok zöldítése várhatóan 2025-2026-ban megtörténik.

12. Utcafásítási program

A Településfejlesztési Konceptió (2019), az Integrált Településfejlesztési Stratégia (2015 és 2020), a Klíma Intézkedési Terv (2020) és a Klímastratégia (2021) – bár különböző megfogalmazásokkal, de egymásra épülve – egyaránt kijelölték az Önkormányzat tevékenységének irányát a zöldebb városfejlesztés felé. A Klímastratégia 2030-ra célul tűzte ki, hogy „nincs utca zöld nélkül”. Ennek érdekében az Önkormányzat egy Utcafásítási Programot indított, amely jelentős vállalást jelentett, és amely számos előzetes példától eltekintve egy hosszú, még ismeretlen útra indult.

Az utcafásítási programunk fő célja, hogy némileg enyhítse a nyári hőhullámok hatását, mérsékelje a hősziget-hatást, közelebb hozza a természetet a lakókhoz, ami hozzájárul az itt élők fizikai és mentális egészségének javulásához, valamint, hogy minél előbb növelje a közterületeken burkolatfeltöréssel újonnan ültetett fák számát, illetve lehetővé tegye, hogy ne csak teljes pályafelújítás esetén merüljön fel faültetés lehetősége.

Az Önkormányzat Utcafásítási Programjával olyan közterületeket is szeretne kizöldíteni, ahol nincs szükség, vagy egyelőre lehetőség nincs a faltól falig történő megújulásra

Az utcafásítás I. ütemében a Lujza utcába, illetve a Nagy Fuvaros - Népszínház utca kereszteződésébe ültettek el összesen 34 db fát. A Lujza utcában 2024 februárjában fejeződtek be a munkálatok, 20 db új fával 228 m²-nyi zöldfelülettel gazdagodott a korábban kopár utca. A Népszínház utca - Nagy Fuvaros utca csomópontjának fásítása, felújítása 2023 nyár végén

kezdődött és 2024 év elején fejeződött be. Az érintett közterületre 14 db új fát ültettek, és 241 m² új cserjefelületeket alakítottak ki.

Az utcafásítás II. üteme 2024 nyarán kezdődött, a projekt keretében 7 közterület gazdagodott 145 darab fával és több mint 1100 nm zöldfelülettel.

A II. ütemben fásításra tervezett közterületeink a következők: Teleki tér, Kun utca, Karácsony Sándor utca, Kiss József utca, József utca, Corvin köz, Tolnai Lajos utca. Ezekből 2024-ben a fásítások a Kiss József utca és a József utca kivételével megvalósultak:

- Corvin köz: megvalósult zöld felület 18,6 nm, elültetett fa 8 db
Karácsony Sándor utca: megvalósult zöldfelület 103 nm, elültetett fa 17 db
- Kun utca: megvalósult zöldfelület 53 nm, elültetett fa 12 db
Teleki tér: megvalósult zöldfelület 17 nm, elültetett fa 4 db
- Tolnai Lajos utca: megvalósult zöldfelület 48 nm, elültetett fa 8 db
- A Kiss József utca jelenleg (2025 tavasza) kivitelezés folyamatában van, utána kezdődik el a József utca kivitelezése.

Az utcafásítási program folytatódik. A következő ütem előkészítése folyamatban van.

Az olyan beruházások esetében, amelyekben nem őrizhetőek meg az ott lévő fák, illetve adott fahelyek, valamely ok miatt, minden esetben elsődleges törekvés az érintett utcaszakaszon lévő pótoltatás, Lehetőség szerint olyan faültetési módszerrel kell pótolni, mely hosszabb élettartamot, jobb fejlődést biztosít a fák számára (pl. Stockholm faültetési rendszerrel). Ez utóbbi ültetési mód került előírásra a Diószegi utcában és a Korányi Sándor utcában is a fapótlások esetében. Ezen fapótlások 2025, 2026-ban várhatók.

Józsefváros saját területein 2023-ban 249 db, 2024-ben összesen 297 db fa került elültetésre (beleértve a JGK Zrt. a Rév8 Zrt. és a VÉP által bonyolított projektek fáit is).

13. Klímavédelmet is érintő jogszabályi, illetve adatgyűjtési intézkedések

13.1. A józsefvárosi természeti környezet védelméről szóló 28/2014. (VII.

01.) önkormányzati rendelet módosítása

A Képviselő-testület józsefvárosi természeti környezet védelméről szóló 28/2014. (VII. 01.) önkormányzati rendeletének legutóbbi módosítása a Képviselő-testület 2023. szeptember 21-ei

ülésén történt meg. A rendeletmódosítás értelmében a korábbi pótlási mérték egységesítve lett, hogy megfeleljen a magasabb szintű jogszabályoknak, valamint a pótlás során a kivágandó fák törzsátmérői egyedenkénti számítását vezette be, ezzel is értékelve egy-egy fa utáni pótlási külön a pótlási mértéket. A korábban bevezetett rugalmas törzsátmérő-centiméter alapú elszámolást még tovább fejlesztette a rendelet-módosítás, törzsátmérő-centiméter sávokat meghatározva, különböző értékeket társítva hozzá, külön közterületre és magánterületre meghatározva.

13.2. A települési zöldinfrastruktúráról, a zöldfelületi tanúsítványról és a zöld védjegyről szóló 282/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet

282/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet 2024. október 1-től lépett hatályba, és egyidejűleg hatályon kívül helyezte a fás szárú növények védelméről szóló korábbi 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendeletet

Főbb pontjai:

- **Zöldinfrastruktúra:** A rendelet hangsúlyozza a települési zöldinfrastruktúra fontosságát, amely kulcsszerepet játszhat az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban
- **Zöldfelületi Tanúsítvány és Zöld Védjegy:** Bevezeti a zöldfelületi tanúsítványt és a zöld védjegyet, amelyek a zöldfelületek minőségét és fenntarthatóságát hivatottak garantálni.
- **Környezetvédelmi Feladatok:** A települési önkormányzat jegyzőjének környezetvédelmi hatáskörét bővítik, beleértve a közhasználatú területek zöldfelületének védelmét és a telkek zöldfelületének fenntartását.

A rendelet körül még sok a bizonytalanság, 2025 év első felében várható módosítás.

A közterületi (ami már közhasználatú) fakivágások tekintetében változás nem történt, pótlásként is ugyanazok a szabályok maradtak, de az új rendelet irányvonala mindenképp pozitív. Az önkormányzati rendeletünket az új kormányrendelet egyértelműsítése után módosítani szükséges. Az új rendelet rendelkezései egy „zöldebb környezet” irányába mutatnak, viszont a technikai részletszabályok még egyértelműsítésre szorulnak.

13.3. A Képviselő-testület kerületi építési szabályzatról szóló 45/2023 (XII.14.) önkormányzati rendeletének (JÓKÉSZ) klímavédelmi vonatkozása

A kerület építési szabályzat (szabályzatai) is tartalmaznak olyan rendelkezéseket, melyek segítik a fenntarthatóságot, érintik a környezettudatosság, klímavédelem kérdéseit, ezért szintén fontos ezekről említést tenni.

A JÓKÉSZ 2019-es és 2023-as változata között több jelentős módosítás történt, különösen a zöldfelületek, klímaadaptáció és közműellátás területén. Az új szabályozás szigorúbb követelményeket támaszt a közterületi zöldfelületek kialakítására, például az út menti fasorok és zöldsávok telepítésére. Az új előírások szerint új út létesítése és meglévő út felújítása esetén a korábbi 16 méter szélességű utak helyett már 14 métertől kötelező a zöldsáv, és a műszaki akadályok esetén alternatív zöldfelületi megoldásokat, faveremrácsos ültetőgödrös vagy planténeres növénytelepítést kell alkalmazni. A fák megfelelő életkörülményei biztosítása érdekében közterületen a díszfák és díszcserjék ültetésére az OTÉK és a magyar szabvány előírásait kell betartani. A Szabályozási terven a telek zöldfelületként fenntartandó részeként jelölt területeken kiegészítésként jelent meg, hogy a terület többszintes növényállománnyal.

A klímaadaptációs intézkedések terén is jelentős előrelépés történt, például az új épületek esetében kötelezővé vált a tetőfelület legalább 50%-ának klímaadaptív kialakítása, mint zöldtető, napelemes rendszer vagy esővíz-visszatartás. Az új, 100 m²-t meghaladó lapostető létesítése esetén minimum a tetőfelület felén legalább extenzív zöldtető alakítandó ki, kivéve, ha a tetőn napenergiatermelő létesítmény kerül elhelyezésre, vagy az övezeti előírás másként rendelkezik. A fenntarthatóság és a gondozás érdekében a zöldtetőt megközelíthetően kell kialakítani, továbbá a félintenzív és az intenzív zöldtető öntözését biztosítani kell.

A több mint tíz lakást tartalmazó új épület, valamint a legalább 1000 m² szintterületet meghaladó egyéb rendeltetésű főépület elhelyezése során központi hűtés-fűtés berendezést vagy klímaberendezést kell beépíteni, egyedi klímaberendezés utólag nem helyezhető el.

Továbbá új előírásként a mesterséges felületek hőszigetelésének csökkentése érdekében a burkolt felületeknél elsősorban magas albedó értékű, vízáteresztő burkolatokat kell alkalmazni.

1000 négyzetméternél nagyobb telkek esetén már nem lehetséges a pinceszint 100%-os beépítése, „magmazöld” felületet kell hagyni.

77.

A közműveket érintő előírások közé új elemként bekerült, hogy minden építési övezet és övezet területén elhelyezhető a csapadékvíz késleltetett elvezetését szolgáló tárolómedence is.

A víziközművekkel kapcsolatos előírások is kibővültek, például az új beépítésnél minden 20 m² burkolt felület után 1 m³ záportározót kell építeni, hogy a csapadékvizet visszatartva, késleltetve vezessék el. Továbbá, az új parkolóházak esetében előírás lett a zöldtető kialakítása a gépészettel nem használt tetőfelület legalább 80%-án, ezáltal is csökkentve a hőszigetelést és növelve a városi zöldfelületek arányát.

Kiegészítés, hogy önálló parkolóház létesítése esetén, zárt sorú beépítési módú építési övezetekben a hátsó kert és a telek zöldfelületként fenntartandó része nem építhető be, és a parkolóház tetőfödémén legalább extenzív zöldtetőt kell kialakítani a gépészettel igénybe nem vett terület legalább 80%-án. A településrendezési és építési követelmények alapszabályzatáról szóló 280/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet (TÉKA2025 január elsejétől hatályos jogszabály).

A helyi jogszabályok TÉKA-val való összehangolásának előkészítése 2025, 2026-ban időszerű.

13.4. Fakataszter

A 2024 évben elkészített fakataszterben a Józsefvárosi közterületeken (parkokban és utcákban) 6087 db fa pontos helye felmérésére került. A kataszter tartalmazza a fák különböző adatait, jellemzőit, mint például a fajok tudományos és magyar elnevezését, a fák méreteit (magasság, lombkorona átmérő, törzsátmérő, törzskörméret). *A végleges kataszter 2025 tavaszán elkészül, melyben már szerepelni fognak a 2024 őszén telepített fák is.* A kataszter mindemellett segítséget nyújt a közterületi tervezések során bármely szakági tervező részére.

A kataszter alapján nagyon sok hasznos információt és érdekességet is megállapíthatunk.

131 faj összesen 164 féle változata található meg köztereinken. (A fás szárúak közül ez csak a fajok száma, a cserjék nincsenek benne.)

Számos olyan fa van, melyből csak egy-egy darab, vagy épp nagyon kevés darabszámú található meg az utcáinkon. Józsefváros utcáin a 4 leggyakrabban ültetett faj a nyugati osterfa, a korai juhar, a fehér akác és a bugás csörgőfa.

A kataszter bárki számára ingyenesen hozzáférhető és használható, elérhetősége: <https://terinformatika.jozsefvaros.hu/portal/apps/webappviewer/index.html?id=0a8625a2005c472d9067a09507167ff4>

13.5. Rejtett zöld kincstár létrehozása

2024-ben elkészült Józsefváros közterületein álló fák jegyzéke, a Fakataszter. Ez a jegyzék azonban nem tartalmazza azokat a fákat, melyek magánterületeken, társasházak és intézmények udvarain találhatóak. Ezért a Városüzemeltetési és Zöld Iroda kezdeményezésére 2025-ben elkezdődik a józsefvárosi rejtett természeti értékek felmérése.

Az értékek felmérésének előkészítése, a végrehajtás feladatainak tisztázása folyamatban van, a felmérést 2025-ben tervezzük elvégezni.

14. Védelmi intézkedések

Az Önkormányzat a nyári forróságban a helyi klimatikus viszonyokat és a hőérzetet az alábbi intézkedésekkel igyekszik javítani:

- párapapuk (12 db köztéren), 2024-ben a Bacsó Béla utcában került elhelyezésre egy újabb párapap (2023-ig 11 db)
- szökőkutak és csobogók (összesen 7 db)
- ivókutak: számuk nőtt 2023 és 2024-ben, összesen jelenleg 45 db van közterületeken. 8 db kutyafuttatókban és 37 db egyéb közterületen
- a JGK Zrt. valamennyi takarító gépe locsolási tevékenységet is végzett a hőségriadóval terhelt napokban a járdák, terek, parkok hűsítése céljából
- A kerületi idősklubok közül a klimatizált helyiségekkel rendelkezők szívesen várták a hűsölésre vágyókat a Mátyás tér 4-ben, a Baross utca 109-ben és a Víg utca 18-ban
- A hőséggel szembeni védekezési lehetőségekről a megújult önkormányzati honlap folyamatosan tájékoztatja a lakosságot.

A téli vörös kód idején tájékoztatjuk a lakosságot, hogy kritikus helyzetben lévők segítése érdekében kit szükséges értesíteni, illetve mely fűtött intézményekbe térhet be az utcán tartózkodó.

15. Közlekedésbiztonsági -Forgalomcsillapítási Program

Az Önkormányzat 2021-ben fogadta el a Józsefvárosi Mobilitási Chartát, amelyben hitet tett a kerület nyugodt, biztonságos és kényelmes, emberléptékű közlekedése mellett, majd pedig a Józsefvárosi Családbarát Program I. ütemét, amiben meghatározta a Mobilitási Chartában

elfogadott közlekedési koncepció kialakításának eszközeit, valamint a beavatkozások jellegét és helyszíneit.

Az I. ütemben a Csarnok-, a Népszínház- és a Magdolna-negyedek forgalomcsillapításról döntöttek.

Ezek a negyedek alkotják Középső Józsefváros északi részét főutakkal jól körül határolva. A terület jelentős városszerkezeti egység a főváros szívében, sűrűn beépített, nagyvárosias lakóterület, közlekedésileg csak egységben kezelhető. Jelentős átmenőforgalom terheli, ami a nagy lakossűrűséget tekintve különösen nagy probléma és a mindennapi életminőséget befolyásoló tényező. Ugyanakkor nagy lehetőségeket is magában rejtő terület, kis utcái jó kiindulási pontot jelentenek egy modern lakóterület kialakítására. A tervek társadalmi konzultációra kerülnek és a kialakult prioritási sorrendben költséghatékonyan, változatos forgalomtechnikai eszközökkel valósulnak meg a gyors eredmények érdekében.

Olyan városnegyedeket létrehozása a cél, amelyek nem az autók, hanem az emberek számára vonzóak. Ennek érdekében három alap célt fogalmaztunk meg az itt lakók nyugalma érdekében:

- Csökkenteni az áthaladó gépjármű forgalmat.
- Lassítani, csillapítani a megmaradó forgalmat. A gépjármű forgalom csillapítása azt jelenti, hogy ugyan minden helyszín elérhető lesz autóval Józsefvárosban, de csak akkor, ha jól megtervezi a sofőr az útját.
- Vonzóbbá tenni a gyaloglást és a kerékpár használatát.

15.1. Magdolna-negyed forgalomcsillapítása

A forgalomcsillapítás célja az volt, hogy a Magdolna negyed ne csak az autósok, hanem az emberek számára is vonzó legyen. Három alap cél realizálódott a létrejött, új forgalmi rendben: áthaladó gépjármű forgalom csökkentése, megmaradó forgalom lassítása, csillapítása; vonzóbb gyaloglás és a kerékpáros lehetőségek.

A 2023 év végéig megvalósult intézkedések következtében a Magdolna negyedben bevezetésre került a 30 km/h-ás sebességkorlátozás, lehetővé vált az egyirányú utcákban a kétirányú kerékpáros közlekedés, a Dankó utca a Mátyás tértől egyirányú lett a gépjárművek számára a Baross utca irányába. További nagyobb beavatkozás, hogy a Magdolna utca Lujza utcai, Dankó utcai és Koszorú utcai keresztezéseiben kötelező fordulási irányt jelöltünk ki a gépjárművezetők számára. A lassabb gépjárművezetés elősegítése érdekében szűkítettük a

forgalmi sávot, ezzel több tér marad a parkolásra, és minden utcában megszüntettük a járdán való parkolást. A nagyobb keresztezésekben is a gyalogosok közlekedését segítjük, például a Kálvária tér szélesebb járdafelületeket és járdaszigeteket kapott az átkelés megkönnyítése érdekében.

Megvalósult főbb műszaki tartalom:

- Járdafelszabadítás, azaz járdán való parkolás megszüntetése: 306 db
- Összesen megszűnő parkolóhelyek száma: 23 db
- Új gyalogosbarát keresztezések száma: 6 db
- Gépjármű forgalmi irányok megváltozása: 6 db
- Gépjármű forgalmi szűrő: 3 db
- Kerékpárral használható új, kétirányú szakaszok: 13 szakasz

A Koszorú utca, Szűz utca, Magdolna utca, Szigetvári utca, Dankó utca és Lujza utca Tempó 30-as zónába került, engedélyezve lett a szembe irányú kerékpáros közlekedés. A Lujza utcában, a Dankó utcában, a Magdolna utcában és a Szigetvári utcában megtiltották a járda használatát parkolásra. A Magdolna utca – Lujza utca, a Magdolna utca – Dankó utca és a Magdolna utca – Koszorú utca keresztezésekben módosult a forgalmi rend a forgalomcsillapítás jegyében.

15.2. Csarnok negyed és Népszínház negyed közlekedésbiztonsági beavatkozások

A Csarnok negyed és a Népszínház negyed forgalomcsillapítása nem került bevezetésre, itt újratervezésre és az érintettekkel új egyeztetési, a lakókkal pedig új konzultációs folyamatokra van szükség. Fontos, hogy azok a helyben lakók számára könnyen befogadhatóak, alkalmazhatóak legyenek. A tervek alakulását befolyásolják a lakossági jelzések, a költségvetési lehetőségek, a BKK Zrt. és a Budapest Közút Zrt., mint a forgalomtechnikai kezelők észrevételei, valamint a Magdolna negyed forgalomcsillapításának tapasztalatai. 2025-ben a terveket újra gondoljuk, a cél, hogy fokozatosan, több ütemben megvalósuljanak a közlekedés biztonságát elősegítő lépések.

15.3.2025-ben a Corvin-, Losonci- és Orczy-negyedek közúti sebességcsökkentését, 30 km/h-s zónákat vezettünk be.

Ezen beavatkozások tervezése 2023-ban zajlott le, majd 2024 első felében kapták meg a szükséges hozzájárulásokat. A sebességcsökkentés tervezése során szempont volt, hogy a közösségi közlekedés által használt útvonalak, illetve a nagyobb forgalmú utak csak vonali 30 km/h-s sebességkorlátozást kapjanak, hogy a meglévő elsőbbségi viszonyok fennmarad hassanak (Illés u, Diószegi u, Korányi u., Csobánc u.). A Diószegi Sámuel utcát és az Orczy utat összekötő közötti utcák szintén vonali 30 km/h-s korlátozást kaptak, mivel azok zónaként nem értelmezhetők.

Tempo 30-as övezet kijelölése két nagyobb területen történt:

- Üllői út – József krt. – Baross u. – Illés u. által behatárolt terület;
- Illés u – Korányi Sándor u. – Diószeg Sámuel u. – Kálvária tér által behatárolt terület.

Az övezetek belépő keresztmetszeteiben a ZÓNA 30 tábla mellett „30km/h-s sebességkorlátozás” piktogramok kerülnek felfestésre.

Az érintett negyedekben a sebességcsökkentés mellett a lehető legtöbb egyirányú utcában lehetővé tesszük a kétirányú kerékpárforgalmat is.

A fentiek mellett még tervezés alatt áll a Tisztviselőtelep és a Százados-negyed forgalomcsillapítása is, előbbi kapcsán már rendelkezésre állnak pontosabb információk is a leendő megvalósításról:

15.4. Tisztviselőtelep forgalomcsillapítása

2023 év végén megvalósult a forgalomcsillapítás egy két körös, a lakosságot is bevonó véleményeztetés után elkészült tervek alapján.:

- az Elnök utca és Üllői út közti területen a Győrffy utcában már meglévő lakó-pihenő övezet kibővült a Villám utca érintett szakaszára
- az Elnök-Orczy-Üllői-Bláthy Ottó utcák által határolt területen 30 km/h-s sebesség korlátot vezettünk be.
- a Villám utcának a Benyovszky Móric és Reguly Antal utcák közti szakasza került egyirányúsításra, a Reguly Antal utca irányába.

- a Villám utca 3 „belső” kereszteződésében torkolatszűkítést alakítottunk ki.
- a Villám utca Bíró Lajos és Vajda Péter utcák közti szakaszán a Könyves Kálmán körút iránya felőli parkolósáv megszűnt, helyette forgalmi sáv létesült.

16. Egyéb, a klímavédelmet és a természeti környezet védelmét is érintő intézkedések

16.1. Meteorológiai mérőműszerek kihelyezése

2023 év elején a Hegyvidéki Önkormányzat Zöld Irodája megkereste önkormányzatunkat is városi csapadékmérők elhelyezésével kapcsolatban. A kihelyezés a LIFE Városi Eső projekthez kapcsolódóan zajlana. Az Önkormányzathoz tartozó lapostetős épületeken meteorológiai mérőállomásokat telepítenek 2025 év első felében.

A projekt keretében kb. 150 db csapadékmérő műszer kerül ki főváros-szerte, Józsefvárosban várhatóan 6 db.

A Komplex meteorológiai mérőállomások a csapadék mennyiségét, a hőmérsékletet, a páratartalmat, a szél erejét és irányát, valamint a napsütés intenzitását mérik.

A műszerek kihelyezése 2025-ben között valósul meg, hogy az idei „heves esőzések” szezonban (tavasz – ősz) már átfogó képet kaphassunk a lehulló csapadék mennyiségéről, intenzitásáról, időbeli és térbeli eloszlásáról.

A mért adatok a szakmai támogató cég szerződéses partneréhez érkeznek be, az adatok elérhetőek lesznek az önkormányzatok részére is, illetve a projekt zárásakor (a projekt futamideje meghosszabbításra került 2025. december 31-ig) az összesített és elemzett adatok is átadásra kerülnek igény esetén. A műszereket a szakmai partnercég fogja üzemeltetni és karbantartani, ami várhatóan évi egy elemcserét, illetve 1-2 tisztító karbantartást jelent (TMK). A műszerek mérési minőségét folyamatosan figyeli egy szoftver, így „gyanús” mérések esetén látják a TMK-n felüli karbantartás szükségességét.

A kihelyezések megvalósításához tartozó önkormányzati előkészítés folyamatban van.

16.2. Zuzmótérkép

2024-ben elkészült a kerület zuzmótérképezése a Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság megbízásával, 22 mintaterület terepi bejárásával és kiértékelésével. A zuzmók a

légszennyezésre nagyon érzékeny, ún. indikátornövények. A területben összesen 51 zuzmófaj jelenlétét sikerült kimutatni. A zuzmótérkép a terület levegőjének minőségéről nyújt információt.

16.3. Zoológiai vizsgálat -fakivágások esetén

Szándékaink szerint a jövőben további együttműködést tervezünk a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel a fák zoológiai vizsgálatára vonatkozóan a védett madarak, denevérek, kisemlősök és rovarok védelme érdekében. A tervezett megállapodás értelmében, amennyiben a költési időszakban (március 1.-augusztus 31. között) elengedhetetlenül szükséges (pl. balesetveszély elhárítása érdekében) fakivágási vagy faápolási munkálatok elvégzésére van szükség, azt minden esetben zoológiai vizsgálatok előzzék meg.

17. Klímavédelmet szolgáló tervek, elképzelések, intézkedések rövid távon

17.1. Zöldfelületek növelése:

- „Telkes Mária józsefvárosi társasházi zöldítési és klímavédelmi program” - 2026-ban tervezett folytatás, nem született még döntés
- „Fogadj örökbe egy közterületet!” pályázat folytatása
- A Szomszédünnep programja keretében zöldfelület-növelés, fejlesztés is (2025-ben lesz, és várhatóan 2026-ban is folytatódik).
- Orczy tér élhetőbbé tétele
- Százados negyed koncepció elkészítése, tervezések, lépések a megvalósítás felé (benne klímavédelmet is érintő fejlesztésekkel)
- Szerdahelyi utca rendbetétele
- Harminckettesek terének megújítása
- Békési utca, Kölcsey utca és Scheibert Sándor utca megújítása
- Német utca megújítása
- Dankó utca megújítása
- Illés utca megújítása
- Külső Práter utca megújítása
- Baross u. végi zöldsáv megújítása
- Népszínház utca fásítása
- II. János Pál pápa tér fejlesztése (közlekedési, zöldfelületi fejlesztések)
- Rókus kórház előtti terület megnyitása
- Pál utca zöldítése

- *József-Német kert (permakultúrás közterületi zöldfelület) fejlesztése (új zöldsáv létesítéssel)*
- *Zöldítéssel egybekötött járda- és járdasziget rendezése Nagyuvaros utca egy szakaszán*
- *Csarnok negyedi utcák (Bérmocsis, Auróra, Salétrom utca) zöldítése*
- *Magdolna 28. sz. alatt Közösségi kert és nyitott tér kialakítása*
- *Kőrös utca zöldítése*
- *Zöldfalak és zöldvitorlák (Losonci, Százados, Ganz és Orczy negyed területén)*
- *Iskolautcák*
- *„Vadvirágos” józsefvárosi területek növelése*
- *Önkormányzati házak udvarainak zöldfelületi fejlesztése (pl. Lujza u. 34. sz. alatt udvar)*
- *Utcafásítási Program folytatása*
- *A bölcsődeudvarok zöldítése*

17.2. Hőérzet javítására irányuló intézkedések:

- *Párakapuk, szökőkutak, csobogók üzemeltetése*
- *Ivókutak üzemeltetése*
- *Utak locsolása*
- *Klimatizált helyiségek biztosítása nyáron (illetve Vörösköd idején télen)*
- *További eső- és napvédett buszmegállók létesítése*

17.3. Vízmegtartó rendszerek növelése:

- *A zöldfelületi és egyéb tervezések során a csapadékvíz helyben tartására irányuló megoldások keresése (pl. esőkertek nagyobb számú alkalmazása)*

17.4. Épített környezet minőségi javítása:

- *„Fogadj örökbe egy közterületet!” pályázat folytatása*
- *Jogszabályi módosítások (JÓKÉSZ módosítása)*

17.5. Megújuló energiaforrások használata:

- *Önkormányzati intézményekben napelemes rendszerek kivitelezése (tervezett megvalósítás: 2025) - az EU CF–European City Facility–Városokkal a városokért–helyi fenntartható energetikai beruházások támogatása c. pályázat eredményeképp*

17.6. Környezetkímélő közlekedés támogatása:

- *Kerékpárvasárlás támogatása-pályázat folytatása*
- *Kerékpáros programok – kezdők kerékpáros oktatása - folytatás*
- *Kerékpáros programok – „Bebicklizés” szervezése - folytatás*
- *Bringás reggeli biztosítása kerékpársoknak -folytatás*
- *Critical Csepp Program - folytatás*
- *Mikromobilitási pontok fejlesztése*
- *Bubi rendszer fejlesztése, bővítése*
- *Népligeti trolibusz felsővezeték kiépítése*
- *Közösségi közlekedési bérlet támogatás -folytatás*
- *Járdaszabadítások folytatása*
- *Csarnok-negyed és Népszínház-negyed közlekedésbiztonsági beavatkozások*

17.7. Helyi energiamegtakarítási programok (lakosság bevonásával zajló programok, melyek célja a zöld életmódváltás támogatása:

- *Energetikai csomag igénylése lakosság részére*
- *Com Active pályázat eredményeképp kerületi bérlők, tulajdonosok, társasházi közös képviselők bevonása, illetve az önkormányzati dolgozók energiatudatosságának fejlesztése, továbbá tréningek, edukációs események (energiatakarékos magatartásformák, energetikai beruházások és fejlesztések népszerűsítése) szervezése.*

- *LakóTér létrehozása (megnyitás tervezett időpontja 2025 nyara) -feladata többek között lakosság részére tájékoztatás nyújtása számukra releváns és hozzáférhető energetikai beruházásokról, felújítási lehetőségekről.*
- *Otthonfelújítási pályázat - folytatás*

17.8.Egyéb, energiafelhasználást befolyásoló intézkedések:

- *A 2024-es RK nyertes ötleteiként a Lósy Imre utca, Dugonics utca, Visi Imre utca, és Fűvészkert utca közvilágítás fejlesztése, illetve egyéb közterületek közvilágításának fejlesztése*
- *JGK Zrt. gépparkjának korszerűsítése, elektromos gépjárművek beszerzése*

17.9.Oktatási és szemléletformáló programok, intézkedések a klímatudatosság növelésére:

- *A Szomszédünnep keretében szemléletformálási programok is támogatásra kerülnek (2025-ben, és várhatóan 2026-ban is folytatódik)*
- *Kerékpáros programok – kezdők kerékpáros oktatása - folytatás*
- *Kerékpáros programok – „Bebicklizés” szervezése - folytatás*
- *Bringás reggeli biztosítása kerékpársoknak - folytatás*
- *Critical Csepp - folytatás*
- *Klímavédelmi szempontból is fontos témákat érintő előadásokon, konferenciákon való részvétel (pl. Közöld Fórum) a továbbiakban is - folytatás*
- *Használt ruha cserebere program folytatása a Hivatalban*
- *Madarász Ovi Program*
- *Fűvészkerti séták - folytatás*
- *Autómentes Nap - folytatás*
- *Nyolckert-Józsefváros zöld online oldalának további működtetése*
- *Madárbarát Józsefváros - odúellenőrző séták a lakossággal*

- *Komposztláda-igénylés támogatása lakosság részére - pályázat folytatása*
- *Virágos Magyarország programon való részvétel - folytatás*
- *Növényvásár - folytatás*
- *Virágosztás (évente kétszer) - folytatás*
- *Tisztviselőtelepi zöldhulladékgyűjtés támogatás a zöldhulladék elszállításával - folytatás*
- *Intézmények részére is komposztláda biztosítása ismételten pályázat keretében - kidolgozás*
- *Használt sütőolaj gyűjtési lefedettségének növelése*
- *Közösségi komposztálók kialakítására, a lehetőség megteremtésére tett intézkedések*
- *Az intézmények részére komposztálás lehetőségét biztosítani a jövőben kiegészítve egy ismeretterjesztő oktatással, komposztálási útmutatóval.*

17.10.A Hivatal dolgozóinak tájékoztatása, klímatudatosság ösztönzése:

- *Önkormányzati kerékpár használati lehetőség biztosítása - folytatás*
- *Használt ruhagyűjtés a Hivatalban - folytatás*
- *Autómentes Nap keretében a nem autóval közlekedő munkatársakkal közös reggelizés - folytatás*

17.11.Klímavédelmet is érintő dokumentumokkal és adatgyűjtésekkel, vizsgálatokkal összefüggő intézkedések:

- *A JÓKÉSZ felülvizsgálatának (módosításának) megindítása a településrendezési és építési követelmények alapszabályzatáról szóló 280/2024 (IX. 30.) Korm. rendelet rendelkezéseinek figyelembevételével - összehangolás*
- *A Képviselő-testület józsefvárosi természeti környezet védelméről szóló 28/2014. (VII. 01.) önkormányzati rendeletének módosítása a települési zöldinfrastruktúráról, a zöldfelületi tanúsítványról és a zöld védjegyről szóló 282/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet rendelkezéseinek figyelembevételével - összehangolás*

*29.
KME*

- *Rejtett Zöld Kincstár létrehozása*
- *Meteorológiai mérőműszerek kihelyezése önkormányzati tulajdonú épületekre*
- *Zoológiai vizsgálat bevezetése (fakivágások, faápolási munkák esetén)*

18. Összefoglalás

Az Önkormányzat - felismerve a klímaváltozásból adódó hatásokat - folyamatosan azon dolgozik, hogy ezen hatásokat mérsékelje, a sűrűn beépített városi környezetet élhetőbbé tegye. Jelen tanulmányban bemutattuk az elmúlt két évben megtett klímavédelmi, és ahhoz közvetlenül vagy közvetve kapcsolódó intézkedéseket, láttatva azokat a folyamatokat és cselekvéseket is, melyek több éven keresztül ívelnek át.

A mögöttünk álló időszakban nagy lépéseket tettünk a klímaváltozás hatásainak mérséklésére. Jelentősen nőtt a zöldfelületek nagysága, sok új fát telepítettünk, parkolóhelyeket szüntettünk meg és forgalmat csillapítottunk, közvilágítást korszerűsítettünk, lakossági szemléletformáló programokat tartottunk, zöld pályázati felhívásokat jelentettünk meg, esőkerteket létesítettünk a csapadékvíz megtartása érdekében és még sorolhatnánk. A jövőben sem állunk meg, folytatjuk a terület élhetőbbé tételét a fenntarthatóság, zöld gondolat jegyében.